БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

5-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 49 (1053)
9 МАРТ ЯКШАНБА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Неча Ўзбекистон хотин-қизларининг съезди ўз ишини тамомлади.

Съезд қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг хотин-қиз ишчиларга ва колхозчиларга, фан, техника, маориф, адабиёт, санъат, соғлиқни сақлаш ходимларига, барча совет хотин-қизларига 8-Март муносабати билан чиқарган табригини баланд руҳ билан кутиб олдилар.

Съезд қатнашчилари гулдурос, давомли қарсаклар остида КПСС Марказий Комитетига табрик хати қабул қилдилар.

Физкультура ва спортнинг оммавийлиги учун!

Бугун ёзги спорт мавсуми бошланади. Серқуёш республикамиздаги стадионлар, спорт майдонлари, саройлар ва спорт заллари минглаб моҳир спортчиларни меҳмондўстлик билан кутиб олади. Мавсум очилиши муносабати билан ўтказиладиган мусобақаларда ўт юракли ёшлар спорт техникасини қунт билан эгаллаётганликларини, маҳоратлари ошганлигини намойиш қиладилар.

Совет кишиларини коммунистик аҳлоқ руҳида тарбиялашга хизмат қиладиган физкультура ва спорт жисмоний тарбиянинг энг муҳим ва асосий туридир. Спорт билан мунтазам шуғулланиб турадиган кишининг организми чиниқади, иродаси мустаҳкамланади, қийинчиликларни дадил енгиб ўтишга ўрганади. Шу сабабли ҳам партия ва ҳукуматимиз Ватанимизда физкультура ва спортнинг кенг қуламда ривожланиши ҳамда оммавий тус олиши учун зарур имкониятларни яратиб бермоқдалар. Жисмоний тарбия ишларига мамлакатимизда ҳар йили кўплаб маблағлар сарфланиши бунинг ёрқин далилидир. Совет спортчилари бу ғамхўрликка жавобан оммавий физкультура ҳаракатини авж олдириш, ўз маҳоратларини тинмай ошириб, спортнинг энг муҳим турлари бўйича жаҳон биринчилигини олиш учун курашмоқдалар.

Областимизнинг жуда кўп йигит ва қизлари спорт билан системали равишда шуғулланиб, соғлом, бақувват, эпчил, коммунистик жамиятнинг онгли ва актив қурувчилари бўлиб етишмоқдалар. Ўтган мавсумда физкультурачилар сафи минглаб ёшлар хисобига ўсли ва мустаҳкамланди. Ҳозир областнинг шаҳар ва қишлоқларида 74 мингдан ортиқ спортчини бирлаштирган 1005 та қуйи физкультура коллективлари ишлаб турибди. 1957 йилда областда 13 мингга яқин ГТО значкистлари тайёрланди, 2082 спортчи разрядга эга бўлди. Биргина Тошкент шаҳри спортчиларидан 30 киши «СССР спорт мастери» деган фахрли номни олишга муваффақ бўлди. Область спортчилари Иттифоқ миқёсида ўтказиладиган мусобақаларда ҳам яхши натижаларга эришмоқдалар. Акработчи М. Тожиев ва Д. Костин, енгил атлетикачи В. Баллод, ёш боксёр И. Будман, моҳир велосипедчи М. Тўйчиев ва бошқа тошкентли спортчилар хатто халқаро мусобақаларда совет спорти шарафи учун курашмоқдалар.

Область физкультура ва спорт комитети, шаҳар ва район комитетлари қуйи физкультура коллективларига раҳбарлик қилишни ҳам бирмунча яхшиладилар. Комитетларнинг аппарат ходимлари жойларга бориб, мусобақалар ўтказиш, физкультура коллективлари ишларини жонлаштиришда қуйи коллективларга ёрдам бериб турадилар. Чирчиқ шаҳри, Қорасув, Сирдарё район комитетлари физкультурачилар ҳаракатига ишнинг кўзини билиб раҳбарлик қилиб, ГТО значкистлари ва разрядчи спортчилар тайёрлаш планини ошириб бажардилар.

Лекин физкультура ва спортни ривожлантириш соҳасида олиб борилаётган ишлар олдимизга қўйилаётган юксак талабларга тўла жавоб беради деб айта олмаймиз. Коммунистик партия XX съезди қарорларида физкультура ва спортни оммавий равишда ривожлантириш, спортни барча ёшлар ва меҳнаткашларнинг севимли машғулотига айлантириш вазифаси қўйилган. Ана шу талаб нуқтаи назаридан қараганда областда ҳали жуда кўп тадбирларни амалга ошириш лозим. Шуни айтиш керакки, область, шаҳар, район физкультура ва спорт комитетларида спортни оммавий ҳаракатга айлантириш тўғрисида жуда кўп гапирилади-ю, бироқ амалда жиддий бурилиш бўлаётгани кўринмайди. Комитетларнинг раҳбарлари спорт пропагандасини яхши ташкил этмаётганликлари сабабли кўпгина қишлоқ ёшлари физкультурачилар ҳаракатидан четда қолмоқдалар. Областда ҳалигача қўйи физкультура коллективлари ташкил этилмаган корхона, колхоз ва совхозлар оз эмас. Бекобод районидаги 1- ва 2-«Далварзин», Оққўрғон районидаги «Оққўрғон» совхозлари, Янгийўл районидаги Ленин номли, «Коммунизм» колхозларида тўла имконият бўлишига қарамай спорт ишлари йўлга қўйилмаган.

Қишлоқда физкультурачилар ҳаракатини ташкил этиш ва унга раҳбарлик қилишга даъват этилган «Пахтакор» кўнгилли спорт жамиятининг область совети раҳбарлари хам бундай ахволга йўл қўйиб келмоқдалар. Жамият раҳбарлари жойлардаги аҳвол билан яқиндан танишиб, камчиликларни ўз вақтида тугатиш чораларини кўрмаётирлар. «Пахтакор»нинг район ташкилотлари қишлоқ аҳолиси ва колхозчилар ўртасида етарли иш олиб бормаётирлар.

Олий ўқув юртлари, техникум ва мактабларда ҳам физкультурани ўқитишда ҳали ҳам жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Область мактабларида дарс бераётган физкультура ўқитувчиларидан 150 кишининг махсус маълумотга эга эмаслигини нормал ҳол деб бўлмайди. Бироқ бу аҳвол область халқ маорифи бўлими раҳбарларини ташвишга солмаётир. Ваҳоланки, мактабларни малакали физкультура ўқитувчилари билан таъмилаб, жисмоний тарбия савиясини кўтаришнинг аллақочан вақти етган.

Иттифоқимиздаги кўпгина шаҳарларнинг саноат корхоналарида бир неча минутлик ишлаб чиқариш гимнастикаси кенг практика қилинмоқда ва бу яхши натижалар бермоқда. Бироқ областдаги айрим саноат корхоналари раҳбарларининг вақтни қизғанишлари туфайли бу фойдали гимнастика кенг қўлланилмаётир. Ваҳоланки, қисқа вақтли ишлаб чиқариш гимнастикаси кишини тетиклантиради, чарчоқни тарқатади, бинобарин меҳнат унумини оширади. «Меҳнат» спорт жамиятининг область бўлими корхоналарда ишлаб чиқариш гимнастикасини кенг ёйишга эришиши керак.

Областимиз спортчилари катта синовлар олдида турибди. Шу йил сентябрь ойида Тошкентда X республика спартакиадаси, июль ойида эса касаба союз спорт ташкилотларининг спартакиадаси бўлади. Касаба союз спартакиадаси ғолиблари Москвада бўладиган касаба союз Бутуниттифоқ спартакиадасида қатнашадилар. Ана шу спартакиадаларга ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўриб, республикамиз спорти шарафи учун, янги рекордлар учун курашиш — область физкультурачиларининг шарафли бурчидир. Бунинг учун кўплаб ёшларни спортга жалб қилиб, тренировка машғулотларини ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юбориш, бутун эътиборни район, шаҳар ва область спартакиадаларини пухта тайёргарлик билан ўтказишга қаратиш зарур.

Физкультура ва спорт ишларини ривожлантириш маҳаллий партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг ҳам диққат марказида бўлиши лозим. Улар жонажон Ватанимизга жисмоний чиниққан, бақувват, мамлакат спорт шарафини ҳимоя қила оладиган соғлам физкультурачиларни тарбиялаб беришда физкультура ва спорт ташкилотларига яқиндан ёрдам беришлари зарур.

Янги мавсумда физкультура ва спортнинг оммавий бўлиши учун курашайлик!

Ўзбекистон хотин-қизлари съезди тамом бўлиши муносабати билан қабул маросими

8 март кечқурун Ўзбекистон ССР Ҳукумати Ўзбекистон хотин-қизлари съезди тамом бўлиши муносабати билан катта қабул маросими ўтказди.

Қабул вақтида Ўзбекистон меҳнаткашларининг вакиллари, шунингдек қардош иттифоқчи республикалар хотин-қизларининг съезд ишида қатнашган вакиллари бор эди.

Қабул маросимида КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари Н. А. Муҳитдинов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари С. К. Камолов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретарлари Р. Е. Мельников, З. Р. Раҳимбобоева, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Р. Ғ. Ғуломов, Тошкент область партия комитетининг секретари С. Н. Нуритдинов, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Ё. С. Насритдинова, М. В. Муҳаммаджонов, А. А. Хўжаев, Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Ф. Х. Хўжаев, министрлар, фан ва маданият арбоблари ҳозир бўлдилар.

Қабул вақтида Ўзбекистон санъат усталарининг кучлари билан катта концерт қўйиб берилди. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон хотин-қизларининг съезди

7 мартда Ўзбекистон хотин-қизлари съездининг эрталабки мажлисида КПСС XX съезди тарихий қарорларини амалга оширишда Ўзбекистон хотин-қизларининг иштироки тўғрисида З. Р. Раҳимбобоеванинг доклади ва мактабгача тарбия ёшидаги болаларнинг табригидан кейин, биринчи сўз **С. Т. Любимовага** берилади. Съезд делегатлари Туркистон Ўлкасида Совет ҳокимияти ўрнатиш ва хотин-қизларни озодликка чиқариш учун олиб борилган курашнинг бу актив қатнашчисини самимий кутиб олдилар.

— Ўзбек хотин-қизлари Улуғ Октябрдан кейин ўтган қирқ йил мобайнида ажойиб йўл босиб ўтдилар, — дейди, у — Совет ҳокимиятининг дастлабки йиллари, ўзбек хотин-қизлари шариат қонунлари остида эзилиб келган йиллар эсга тушади. Ўша вақтларда хотин-қизлар учун махсус мактаблар, ҳатто, хотин-қизлар учун кооператив дўконлари очиш, пионер ташкилотларини қизларнинг отрядларига ва ўғил болаларнинг отрядларига бўлиш тўғри келар эди. Тошкентда биринчи клуб ташкил этилганда, бирнеча кун давомида унга ҳеч ким келмади. Шундан кейингина уч қиз пайдо бўлли. Улар клуб биносида эркаклар йўқлигини кўрганларидан кейингина, чачвонларини кўтардилар. Ҳозирги вақтда аҳвол тамомила бошқача. Ўзбек хотин-қизлари корхоналарда ва колхозларда, давлат ва жамоат ҳаётида эркаклар билан бир қаторда меҳнат қилмоқдалар, маданият чўққиларини эгалламоқдалар.

Шу съездда қатнашиш учун Тошкентга келганимиздан кейин, аввало, ўзимизга таниш бўлган жойларга бордик. Аммо, бу жойларни танимадик. Бу ерда ҳамма нарса ўзгарган — янги кенг кўчалар қурилган, жуда кўп янги уй-жой бинолари қад кўтарган. Энг ажойиб нарса шуки, кишиларнинг ўзлари тамомила ўзгарган. Биз, паранжи ёпинган хотинларни учратмадик. Ленин айтганидек, мазлумларнинг мазлуми бўлган хотин-қизлар уйғониб, коммунизм қурувчиларнинг сафларига қўшилдилар.

Ўртоқ Любимова съезд делегатларини қизғин табриклаб, Ўзбекистон хотин-қизларига республика экономикаси ва маданиятини янада юксалтириш соҳасидаги катта вазифаларни ҳал этишда муваффақиятлар тилайди.

Тошкент область Оржоникидзе район партия комитетининг секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **К. Тошпўлатова** минбарга чиқади.

— Пахта етиштиришни кўпайтириш учун курашда хотин-қизлар ғоят муҳим роль ўйнайдилар, — дейди у — районда пахта ҳосилдорлиги кейинги икки йил ичида гектарига 4-5 центнер ошди. Бу муваффақиятга пахта етиштиришнинг прогрессив усулларини қўлланиш натижасида ва пахтакорларнинг, шу жумладан, жуда кўп хотин-қиз пахтакорларнинг фидокорона меҳнати туфайли эришилди.

Районнинг илғор кишилари пахтакорларнинг яқинда Москвада бўлиб ўтган Бутуниттифоқ кенгашида иштирок этиш шарафига муяссар бўлдилар. Бу кенгашда ўртоқ Н. С. Хрущчев бизнинг олдимизга катта вазифа: яқин вақт ичида кетмондан воз кечиш вазифасини қўйди. Кўп колхозларда кетмон чопиқ ишларини хотин-қизлар бажарадилар. Шу сабабли, хотин-қизлар ўртоқ Хрущчевнинг бу гапларини чин кўнгилдан маъқулладилар. Илгари машиналар етишмаганлиги учун кетмон ишлатилиб келган бўлса, эндиликда қишлоқ хўжалиги машиналар билан яхши таъминланган бир вақтда, пахтачиликда комплекс механизациялашни амалга ошириш тамомила реал вазифадир. Техникани МТСлардан колхозларга топшириш соҳасида КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми белгилаган тадбирлар бу вазифанинг ҳал этилишини тезлаштиришга имкон беради.

Ўртоқ Тошпўлатова уй-рўзғар ишлари колхозчи аёлларнинг кўп вақтини олади, деб кўрсатади. Хотинлар даладан уйлерига қайтганларидан кейин овқат тайёрлаш, нон ёпиш, сигир соғиш, кир ювиш каби ишлар билан узоқ вақт банд бўладилар. Ҳозирги вақтда бизнинг колхозларимиз мустаҳкамланди ва улар колхозчи хотин-қизларнинг бу хил ишлар билан камроқ шуғулланишлари тўғрисида ғамхўрлик қилсалар бўлади. Суг сотадиган махсус магазинлар ташкил қилиш, нон ёпишни марказлаштирилган тартибда ташкил қилиш мумкин, кирхоналар очиш тўғрисида ҳам ўйлаб кўриш керак.

Бизлар пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгашидан қайтиб келганимиздан кейин, шу соҳада дастлабки тадбирларни кўрмоқдамиз, дейди ўртоқ Тошпўлатова, бу тадбирларни амалга ошириш натижасида қишлоқ меҳнаткаш хотин-қизлари ўқиш ва маданий дам олиш учун кўпроқ имкониятга эга бўладилар.

Украина ССР хотин-қизлари делегациясининг раҳбари, республика юстиция министри **Е. И. Згурская**га сўз берилади. Ў бундай деди:

— Биз, Совет Украинаси хотин-қизлари номидан сизларга, серқуёш Ўзбекистоннинг толмас қаҳрамон меҳнаткаш хотин-қизларига, меҳрибон оналарга ва садоқатли дугоналарга энг самимий, энг қизғин саломлар ҳамда халқнинг бахт-саодати ва Ватанимизнинг равнақи йўлидаги ижодий меҳнатингизда янги муваффақиятлар истаб айтилган тилакларни олиб келдик.

Бундан 40 йил муқаддам Россияда Улуғ Октябрь социалистик революцияси хотин-қизларни абадий озодликка чиқарди, уларни янги, социалистик жамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоси қилиб қўйди, уларни сиёсий ҳаётда актив қатнашишга жалб этди, уларнинг меҳнатини енгиллаштирди, она ва бола ҳақида ғамхўрлик қилишни муҳим давлат иши қилиб қўйди. Болаларни силабсийпаган ва оилада тартиб ўрнатган сизнинг қўлларингиз эндиликда социалистик маданиятни барпо этмоқда. Бизнинг мамлакатимизда хотин-қизлар ҳамма соҳаларда эркаклар билан бир қаторда ишлаб келмоқдалар. Биз, ўзимизнинг самарали меҳнатимиз билан лаънати ўтмишга абадий хотима бермоқдамиз ва ажойиб истиқбол — коммунизмни яратмоқдамиз.

Сўнгра, ўртоқ Згурская ўзбек халқининг шонли қизлари бу буюк ишга муносиб ҳисса қўшаётганларини таъкидлаб, бундай деди:

— Умумий интилиш, ягона мақсад ва бузилмас дўстлик халқларни кўп миллатли Совет давлатига бирлаштирди. Мамлакатимиздаги ҳамма халқлар ўртасидаги алоқалар сингари украин ва ўзбек халқлари ўртасидаги бузилмас алоқалар Улуғ Октябрь кунларида, граждан уруши йилларида ва биринчи беш йилликлар даврида, Улуғ Ватан урушининг тарихий жангларида ўсди ва мустаҳкамланди. Тинч ижодий меҳнат қилинаётган ҳозирги вақтда ҳам дўстлигимиз тобора ўсмоқда. Совет Украинасининг хотин-қизлари ўзбек дугоналарининг ажойиб муваффақиятлари билан, айниқса Ўзбекистон қишлоқ хўжалигининг энг муҳим тармоғи бўлган пахтачилик соҳасида эришаётган муваффақиятлари билан фахрланмоқдалар. Харьков тракторсозлари ўз ватанпарварлик бурчларини билиб, Ўзбекистон ва Қозоғистон далаларига, Олтой ва Сибирнинг қўриқ ерларига кучли техника юбориб турмоқдалар. Шу билан бирга, Украина ғаллакорлари Ўзбекистон қишлоқ хўжалик ходимларининг далаларни суғориш ишидаги тажрибасини миннатдорчилик билан ўрганмоқдалар.

Биз, Коммунистик партия XX съездининг қарорларини амалга ошира бориб, мамлакатимиз халқлари ўртасидаги дўстликни ва қардошларча ҳамкорликни бундан буён ҳам мустаҳкамлаймиз. Бу дўстлик ва ҳамкорлик Совет давлати енгилмас кучларининг негизи ва қудратли манбаидир.

Андижон область, Хўжаобод район партия комитетининг секретари, пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчиси **Т. Каримова** ўз нутқида бундай дейди:

— Москвада бўлган вақтимизда, партия ва ҳукумат раҳбарлари билан учрашиш вақтида олган таассуротларимизни ва хурсандчилигимизни айтиб беришга тилим ожизлик қилади. Ўзбекистон пахтакорларининг, хотин-қизларимизнинг, шу жумладан, орденли Андижон области пахта далаларида ишловчи шонли меҳнаткаш хотин-қизларнинг ишига юксак баҳо берилди. Юксак мукофот бизнинг зиммамизга катта масъулият юклашини биз биламиз. Областимиз пахтакорлари Бутуниттифоқ кенгашида қабул қилинган мажбуриятларни бажариб, бу мукофотни шараф билан оқлайдилар.

Бизнинг районимиз Тошкент областидаги Оржоникидзе райони билан бир неча йиллардан бери мусобақалашмоқда. Тўғрисини айтганда, биз мусобақадош ўртоқларимиз эришгандай юқори ҳосил етиштира олганимиз йўқ, лекин биз пахта ҳосилдорлигини шу йилнинг ўзидаёқ анча ошириш учун ўз кучларимизни аямаймиз. Сизни ишонтириб айта оламанки, бизнинг хотин-қизларимиз бу мусобақада муносиб ўрин оладилар.

Шу билан бирга, мен хотин-қизларнинг меҳнатини енгиллаштириш учун уларнинг самарали меҳнат қилишига, ўқишларига ва дам олишларига кўпроқ имконият туғдириб бериш учун нималар қилиш зарурлиги ҳақида ўз фикрларимни шу съездда айтиб ўтмоқчиман. Хўжаобод районида 10 колхоз бор. Буларнинг тўрттасида туғруқхона ташкил этилган. Ҳамма колхозларда болалар боқчалари ва яслилари мавжуд бўлиб, уларда тажрибали тарбиячилар ишламоқда. Лекин райoннинг ўз касалхонаси йўқ. Биз республика Соғлиқни сақлаш министрлигига неча марталаб мурожаат қилдик, лекин амалий натижага эриша олмадик. Биз, аҳолига медицина хизматини яхшилашда бизга ёрдам беришни илтимос қиламиз. Ўзларимиз эса, хотин-қизларнинг маданий ва маиший эҳтиёжларини яхшироқ қондириш учун бутун чорани кўрамиз.

Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг топшириғига мувофиқ, Молдавия ССР Министрлар Совети рисининг ўринбосари **А. П. Крачун** Молдавия хотин-қизлари номидан ва бутун молдаван халқи номидан съезд делегатларига, Ўзбекистон хотин-қизлари ва барча меҳнаткашларига самимий салом топширади.

Хотин-қизлар коммунистик жамиятнинг актив ва онгли қурувчилари бўлиб қолганликлари, — дейди ўртоқ Крачун, — яқинда мамлакатимиз халқлари ва бутун дунёдаги прогрессив инсоният 40 йиллигини тантанали суратда байрам қилган Октябрь социалистик революциясининг буюк ғалабаларидан биридир. Коммунистик партиянинг оталарча ғамхўрлиги ва доимий эътиборидан илҳомланган совет хотин-қизлари тинчлик учун, халқлар ўртасида дўстлик учун, порлоқ истиқбол учун курашда бугун дунё хотин-қизларининг олдинги сафларида бормоқдалар.

Социалистик Ватанимизнинг кучқудрати барқ уриб яшнамоқда. Серқуёш Ўзбекистон экономикаси ва маданиятининг буюк муваффақиятларида, шунингдек бошқа иттифоқчи республикаларнинг муваффақиятларида ленинча миллий сиёсатнинг ажойиб самаралари яққол кўриниб турибди. Бу сиёсат мамлакатимиздаги ҳамма халқларни жипслаштирди ва қардошларча дўст оилага бирлаштирди. Ўзбекистон Совет Шарқида йирик саноат марказларидан бирига, илғор фан ва маданият республикасига айлантирилганлиги билан биз фахрланамиз. Ўзбекистон Ўрта Осиёдаги бошқа совет республикалари билан бирга Шарқ халқлари учун социализм машъали бўлиб қолди.

Ўзбекистон республикаси мамлакатнинг асосий пахтачилик базасидир. У «оқ олтин» билан донг чиқарди. Аммо, унинг энг асосий хазинаси жаҳонга ажойиб олимларни, шоирларни, давлат арбобларини берган, совет кишиларининг коммунизм йўлидаги қаҳрамонона кураши тарихига кўп шонли саҳифалар ёзган талантли ва меҳнатсевар ўзбек халқидир. Молдаван халқи Ўзбекистон саноатини, қишлоқ хўжалигини ва маданиятини ривожлантириш йўлида эришилган ҳар бир муваффақиятга чин кўнгилдан қувонмоқда.

Ўзбекистон хотин-қизлари сингари Молдавия хотин-қизлари ҳам бутун кучларини Ватаннинг бахт-саодати учун сарф қилмоқдалар, саноатда ва қишлоқ хўжалигида меҳнат унумдорлигини ошириш учун курашмоқдалар, оналик бурчларини ва ёш бўғиннинг тарбияловчилари сифатидаги фахрли бурчларини бажармоқдалар. Улар КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қишлоқ хўжалик ходимларига қарата чиқарган Мурожаатини, КПСС Марказий Комитетининг ҳамма сайловчиларга қарата чиқарган Мурожаатини, партия Марказий Комитети февраль Пленумининг тарихий қарорларини ғоят баланд руҳ билан кутиб олдилар. Республикамиз хотин-қизлари жонажон Совет давлатининг куч-қудратини янада мустаҳкамлаш учун бундан буён ҳам куч-қувватларини аямай курашишга тайёр эканликларини сизларга, азиз дугоналарга айтишни сўрадилар.

Медицина фанлари доктори **М. Турсунхўжаева** сўзлайди. У, Тошкент давлат медицина институти профессорлари, ўқитувчилари ва кўп минг кишилик студентлари коллективи номидан съездни табриклайди.

Улуғ Октябрь дейди ўртоқ Турсунхўжаева, эксплуататорлар ҳокимиятини абадий ағдариб ташлаб ва пролетариат диктатурасини ўрнатиб, мамлакатимизда хотин-қизларнинг чинакам озодлиги учун мустаҳкам негиз солди. Ленин социалистик қурилиш иши унда миллион-миллион хотин-қизлар иштирок этган тақдирда мустаҳкамланади, деб ёзган эди. Эндиликда хотин-қизлар давлат, хўжалик, жамоат-сиёсий ва маданий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида мустаҳкам ўрин олдилар. Ўтмишда саводсиз ва ҳуқуқсиз бўлган, билим олишни орзу қилишга ҳам журъат этмаган ўзбек хотин-қизлари ҳозирги вақтда фан ва маданиятни, адабиёт ва санъатни ривожлантиришда актив қатнашмоқдалар.

Октябрь революциясига қадар Ўзбекистонда ўзбеклардан бирорта ҳам врач йўқ эди, маҳаллий аҳоли медицина ёрдамидан деярлик фойдаланмас эди. Ҳозирги вақтда республикада жуда кўп медицина муассасалари вужудга келтирилиб, уларда кўп ўзбек врачлар, шу жумладан, ўзбек хотин-қизларидан врачлар ишламоқдалар. Тошкент медицина институти ташкил этилганидан бери тўққиз мингдан ортиқ врач тайёрлаб чиқарди. Буларнинг беш минг кишидан кўпроқ қисми хотин-қизлардир.

Институтни битириб чиқувчилардан кўплари илмий тадқиқот ишлари билан шуғулланмоқдалар. Институтни тамомлаган хотин-қизлардан саккиз киши докторлик диссертациясини ва 105 киши кандидатлик диссертациясини ёқлади. Умидова, Юнусова, Жамолова, Зиёхўжаева, Обидова, Ашрафова ва бошқа кўп ўртоқлар медицина фанининг муносиб намояндаларидир.

Коммунистик партия олимларни профилактика ва даволашнинг янги воситаларини излаб топишга, аҳолига медицина хизмати кўрсатишни такомиллаштириш ва унинг эффективлигини оширишга эътибор беришга даъват этмоқда. Ҳозирги вақтда Тошкент медицина институтида хотин-қиз олимларнинг актив иштироки билан баъзи юқумли ва рак касалликларини, юрак-томир системаси касалликларини даволаш, ташқи муҳитни соғломлаштириш, она ва бола соғлиғини сақлаш проблемалари ишлаб чиқилмоқда.

Ўртоқ Турсунхўжаева республика Соғлиқни сақлаш министрлиги институтда олиб бориладиган илмий тадқиқот ишлари учун кўпроқ маблағ ажратсин, деб истак билдиради. Бу тадбир илмий тадқиқот ишларини янада самарали қилишга имкон беради.

Озарбайжон хотин-қизлари делегациясининг раҳбари — Озарбайжон ССР Олий Совети Президиуми секретари **З. З. Шукурова** минбарга чиқади. У, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг топширувига мувофиқ, Озарбайжон хотин-қизлари ва бутун Озарбойжон халқи номидан съезд қатнашчиларини ва улар орқали бутун ўзбек халқини табриклайди.

Жонажон Коммунистик партия ва Совет ҳукумати, деди ўртоқ Шукурова, совет хотин-қизларига зўр ғамхўрлик қилмоқдалар. Совет ҳокимияти йилларида юксак даражада маданиятли, ўз Ватанига чексиз содиқ бўлган хотин-қизларнинг тамомила янги авлоди етишиб чиқди. Уларнинг маънавий гўзаллиги билан совет халқигина эмас, балки бутун дунё меҳнаткашлари, бутун прогрессив инсоният ҳам фахрланмоқда. Ўтмишда ҳуқуқсиз ва эзилган Озарбайжон хотин-қизлари, ўзбек хотин-қизлари шармандали чодра ва паранжиларини улоқтириб ташладилар ва шу билан бирга, хотин-қизларни таҳқир қиладиган ҳамма эски урф-одатларни ҳам улоқтириб ташладилар.

Хотин-қизларнинг аҳволида юз берган тарихий ўзгаришлар Совет Шарқи хотин-қизларининг тақдирида айниқса яққол кўриниб турибди. Ўртоқ Н. С. Хрушчев Кремлда пахтакорларнинг кенгашида сўзлаган нутқида бу ҳақда жуда яхши гапирган эди. Озарбайжонда бундан атиги 38 йил муқаддам хотин-қизлар шариат ва эски урф-одатларнинг қули бўлиб келган эди. Ҳозирги вақтда эса, ўрта ва олий маълумотли ҳамма мутахассисларнинг тахминан 40 проценти хотин-қизлардир. Республикада хотин-қизлардан 168 киши Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олишга сазовор бўлди. 1921 — 1922 йилларда Озарбайжон мактабларида атиги 1.737 озарбайжонлик қизлар ўқиган бўлса, ҳозирги вақтда уларнинг сони 270 мингдан ортиқдир. Республика олимлари ўртасида 474 хотин-қиз, шу жумладан, кўпгина фан кандидатлари ва докторлари бор.

Озарбайжон меҳнаткашлари 1957 йилда саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида янги муваффақиятларга эришдилар. Бунга улуғ рус халқи ва Совет Иттифоқидаги бошқа халқлар катта ёрдам кўрсатди. Озарбайжон ва Ўзбекистон республикаларининг традицион социалистик мусобақаси давомида бизлар, озарбайжонликлар пахтачиликни ривожлантириш соҳасида сизнинг дўстона кўрсатмаларингиз ва қимматли маслаҳатларингизни амалда татбиқ қилиб, катта натижаларга эришдик. Ўзбекистоннинг донг чиқарган пахтакор усталарига бунинг учун катта раҳмат!

Партия XX съездининг тарихий қарорларидан ҳамда КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг колхоз тузумини янада ривожлантириш ва машина-трактор станцияларини қайта ташкил қилиш тўғрисидаги қароридан руҳланган республикаларимиз меҳнаткаш хотин-қизлари 1958 йилни халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини янада юксалтириш йилига айлантириш учун, шубҳасиз, бутун кучларини сарф қиладилар.

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Ўзбекистон хотин-қизларининг съездида Россия Федерациясидан келган делегатлар ҳам иштирок этдилар. **Суратда:** (чапдан) делегация аъзолари **Т. П. Аринкина, С. Т. Любимова, Е. А. Росс** ва **М. Ф. Муратова** ўртоқлар. Улар Туркистонда Совет ҳокимиятини ўрнатишда ва хотин-қизлар озодлиги учун курашда актив қатнашганлар.

Қ. Розиқов ва **Р. Хатьянц** фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўзбекистон хотин-қизларининг съезди

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Эстония Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг топшириғига мувофиқ, Эстония Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудири **И. К. Юрна** Эстония ССР хотин-қизлари номидан съездга табрик топширади. Ўзбекистон, дейди у, чор Россиясининг қолоқ мустамлака ўлкасидан юксак даражада механизациялаштирилган қишлоқ хўжалиги ва узлуксиз ривожланаётган маданиятга эга бўлган йирик индустриал-колхозлашган республикага айланганлигида Коммунистик партиянинг ленинча миллий сиёсати ёрқин ифодасини топди. Совет Ўзбекистонининг муваффақиятлари хотин-қизларнинг актив фаолияти билан чамбарчас боғлангандир. Хотин-қизлар халқ хўжалиги ва маданиятнинг ҳамма участкаларида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар. Совет Эстониясининг хотин-қизлари бу муваффақиятлар билан фахрланмоқдалар ва Ўзбекистон ССР меҳнаткашлари барча совет халқлари билан қардошларча ҳамкорлик қилиб, социалистик Ватаннинг куч-қудратини мустаҳкамлаш йўлида, коммунизм йўлида янги шонли ғалабаларга эришадилар, деб чуқур ишонч билдирадилар.

7 март кечки мажлисда Тошкент тўқимачилик комбинати партия комитетининг секретари **А. К. Сергеева** сўзга чиқади. У, республика пойтахти тўқимачиларининг фидокорона меҳнати ҳақида гапиради. Бу комбинат бундан чорак аср илгари қурилган эди. У, ўзбек хотин-қизларини коммунизм қурилишида актив қатнашишга жалб этиш ишида анча роль ўйнади. Ҳозирги вақтда комбинатда 12 мингдан ортиқ хотин-қиз ишламоқда. Корхона ишлаб чиқариш планларини систематик суратда ошириб бажармоқда ва ўтган йил тўртинчи кварталида республика социалистик мусобақасида биринчи ўринни эгаллади. СССР Олий Совети сайлови шарафига ва Халқаро хотин-қизлар куни шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлган тўқимачилардан Ражабова, Пўлатова, Сухорукова, Ҳошимова, Бизгалова ва бошқа ўртоқлар ажойиб муваффақиятларга эришдилар. Тўқимачи хотин-қизлар шу йилнинг икки ойи мобайнидагина мамлакатга пландан ташқари 3 миллион сўмликдан зиёд газлама ва ип бердилар. Ўзбекистон хотин-қизларининг съездига комбинат коллективининг совғаси ана шу.

Ўртоқ Сергеева хотин-қиз ишчиларга маиший ва маданий хизматни янада яхшилашга доир бир қанча масалаларни ўртага қўяди. Болалар муассасаларининг сони мутлақо етарли эмас. Тошкент шаҳрининг Фрунзе районида кўпгина ишчи аёллар ўз болаларини болалар боқчаларига ва ясилларига жойлаштира олмаётирлар. Умумий овқатланиш иши қониқарсиз қўйилган. Кирхоналар сонини кўпайтириш, кир ювиш машиналаридан коллектив бўлиб фойдаланишни ташкил қилиш ва шу билан хотин-қизларнинг уй-рўзғор ишларини енгиллаштириш зарур. Савдо ташкилотлари болалар учун кийим-кечак ва пойафзалларнинг ассортименти ҳақида етарли ғамхўрлик қилмаётирлар.

Ўзбекистон КП Фарғона обкомининг инструктори **Х. Раҳматова** айтадики, КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг қарори ва пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгашида қабул қилинган мажбуриятлари ҳамма жойда муҳокама қилинаётган ҳозирги вақтда, Фарғона областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткаш хотин-қизлари бу йил пахтадан мўл ҳосил олиш учун мусобақани янги куч билан авж олдирмоқдалар. Бағдод районидаги Карл Маркс номли колхоз раиси ўртоқ Камолова, Куйбишев районидаги Ленин номли колхоз бригада бошлиғи ўртоқ Қаҳхорова, Охунбобоев районидаги Фрунзе номли колхоз бригада бошлиғи ўртоқ Абдураҳмонова, Қува районидаги Карл Маркс номли колхоз звено бошлиғи ўртоқ Қурбонова ва бошқа кўпгина пахта усталарининг номи областда ҳаммага маълумдир. Колхозчи хотин-қизлар ўз зиммаларига янги оширилган мажбуриятлар олиб, кўкламги экишга тайёргарликни актив қизитмоқдалар.

Латвия ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари **А. Я. Виндедзега** сўз берилади.

— Азиз ўртоқлар! деди у. Латвия Компартияси Марказий Комитети, Латвия ССР Министрлар Совети ва Олий Совети Президиуми серқуёш Ўзбекистоннинг ўз съездига тўпланган ҳамма хотин-қизларига қизғин салом йўллайдилар ва меҳнатда, янги бахтли ҳаёт қуришда муваффақиятлар тилайдилар.

Совет давлати тараққиётининг ҳамма даврларида социалистик қурилиш соҳасида эришилган муваффақиятлар совет хотин-қизларининг актив ва фидокорона фаолияти билан чамбарчас боғлангандир. Ўзбекистон хотин-қизлари ҳам умумхалқ ишига бебаҳо ҳисса қўшмоқдалар. Ҳозирги ўзбек хотин-қизлари— давлат арбоблари, ўқитувчилар, инженерлар, олимлар, артистлар, фабрика ва дала меҳнаткашларидирлар. Улар корхоналарга ва колхозларга раҳбарлик қилмоқдалар, мактабларда ва университетларда дарс бермоқдалар. Саноат ва қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришида меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар.

Ўртоқ Виндедзе бутун дунёда тинчлик йўлида олдинги сафларда туриб кураш олиб бораётган совет хотин-қизлари тўғрисида гапиради. Барча мамлакатларнинг аёллари болаларнинг ҳаётини сақлаш, инсониятнинг истиқболи йўлида тинчлик учун курашда ўз кучларини бирлаштирмоқдалар. Совет Иттифоқининг меҳнаткаш хотин-қизлари бу ишга ўзларининг олижаноб ҳиссаларини қўшмоқдалар ва тинчликнинг мустаҳкам таянчи бўлган жонажон давлатимизнинг қудратини кун сайин мустаҳкамламоқдалар.

«Крестьянка» журналининг бош редактори **Г. И. Леонтьева** съезд делегатларини, Ўзбекистоннинг барча хотин-қизларини самимий табриклайди. Ўртоқ Леонтьева айтадики, Ўзбекистон пахтакорлари оиласида ажойиб хотин-қизлар — новаторлар, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари ўсиб етишди. Уларнинг номлари бутун мамлакатга машҳурдир. Бу эса, барча совет хотин-қизларининг қалбини шодлик ва ифтихор туйғулари билан бениҳоя тўлдиради.

Тожикистон Компартияси Марказий Комитети партия органлари бўлими мудирининг ўринбосари **Г. Гуфранова** Тожикистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, Тожикистон ССРнинг барча хотин-қизлари номидан съездни табриклаб, қуйидагиларни айтади:

— Биз, саноат, қишлоқ хўжалиги ва маданиятни ривожлантириш соҳасида эришган муваффақиятларингиз билан чин кўнгилдан хурсандмиз. Республикангиздаги илғор хотин-қизларнинг номлари — олимлардан Орифхонова, Комилова ўртоқларнинг, саноат новаторлари Пўлатова, Бизгалова ўртоқларнинг, Чинни Шарапова каби қишлоқ хўжалик илғорлари, ёзувчи Зулфия каби муҳтарам кишиларнинг номлари бизга яхши маълум. Улар меҳнатни виждон, шоншараф ва қаҳрамонлик ишига айлантирдилар.

Чор Россиясининг чекка ўлкаларидаги хотин-қизлар феодал ва диний традицияларнинг оғир зулми остида эзилган, хотин-қизлар мол қаторида сотилган ва сотиб олинган ва ҳатто, шафқатсиз ўлдирилган даврлар алла қачон ўтиб кетган. Ўзбек хотин-қизлари паранжи-чачвон ёпиниб, чордевор орасида азоб-уқубат чекиб яшаган вақтларни мудҳиш туш каби эсга оламиз. Улуғ Октябрь хотин-қизларни асрлар бўйи давом этган асорат ва қулликдан озод қилди, уларни янги жамият ва янги маданиятнинг тенг ҳуқуқли қурувчиларига айлантирди.

Ўртоқ Гуфранова тожик хотин-қизларининг давлат ва жамоат ҳаётида, саноатда ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида, илмий ва маданий ишларда актив қатнашаётганлигини исбот қиладиган рақамлар келтиради. Хотин-қизлардан 100 киши Тожикистон ССР Олий Советининг депутатларидир ва тўрт мингга яқин киши маҳаллий Советларнинг депутатларидир. Саноатда ишлаётган кишиларнинг 45 процентини хотин-қизлар ташкил этади. Социалистик қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида эришган муваффақиятлари учун Тожикистон хотин-қизларидан 54 киши Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини олишга сазовор бўлди.

Ўртоқ Гуфранова айтадики, ўзбек ва тожик халқлари ўртасидаги дўстлик йил сайин мустаҳкамланмоқда. Ўртоқларча ўзаро ёрдам, хусусан қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғи бўлган пахтачиликни ривожлантириш соҳасидаги ўзаро ёрдам традиция бўлиб қолди. Ана шу дўстлик ва ўзаро ёрдам — қардош иттифоқчи республикаларнинг халқ хўжалиги ва маданиятини ривожлантириш соҳасида бундан буён ҳам қўлга киритадиган муваффақиятларимизнинг гаровидир.

«Шарқ гули» артелининг раиси **Н. Муслимова** айтадики, Совет ҳокимияти барпо қилинган биринчи йиллардаёқ Коммунистик партия ва шахсан В. И. Ленин Шарқ хотин-қизларини озод қилиш, уларни меҳнатда, ижтимоий ва сиёсий ҳаётда актив қатнаштириш масалаларига жуда катта эътибор бердилар. Улуғ рус халқининг вакиллари бўлган аёллар ўзбек хотин-қизларининг ижодий кучларини бўғиб келган феодал-бойларга хос қонун ва урф-одатларга қарши курашга ўзларининг анча ҳиссаларини қўшдилар. Улар янги ҳаёт барпо қилишда ўзларининг ўзбек опа-сингилларига амалий ёрдам бердилар. Бу енгил иш эмас эди. Ўзбек хотин-қизлари революциянинг биринчи йилларида орзу-ҳавас қилган нарсалар эндиликда реал ҳақиқатга айланганлигини билиш ғоят қувончлидир. Коммунистик партия Ильичнинг васиятларини бажара бориб, ленинча доно миллий сиёсатни амалга ошира бориб, ўзбек хотин-қизларини чин бахтга эриштирди, уларни ижодий меҳнатнинг кенг йўлига олиб чиқди. Ўзбекистон тупроғида энди ҳуқуқсиз чўрилар йўқ. Ўзбек хотин-қизлари эндиликда ишлаб чиқаришни бошқармоқдалар, давлатни бошқариш соҳасида катта иш қилмоқдалар, фан ва маданиятни тараққий эттирмоқдалар. Буларнинг ҳаммаси учун жонажон Коммунистик партияга минг раҳмат!

Калинин районидаги Сталин номли колхознинг сут соғувчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Ҳ. Абдуллаева** Совет ҳокимияти йилларида хотин-қизларнинг турмушида рўй берган катта ва қувончли ўзгаришлар ҳақида гапиради. Совет халқлари дўстлигининг қудратли, ижодий кучининг конкрет намуналарини кўрмаслик мумкин эмас. Бу дўстлик социалистик жамиятимизнинг ўзига хос хусусиятидир. Ўзбек хотин-қизлари ўзларининг жонажон опа-сингиллари — кўп миллатли Ватанимиздаги бошқа халқлар вакилларининг ёрдам ва кўмагини ўз ҳаёти ва фаолиятида очиқ-равшан кўриб турибдилар. Республика қишлоқ хўжалигининг меҳнаткаш хотин-қизлари жонажон партиянинг кўрсатмаларига амал қилиб, деҳқончилик ва чорвачиликни юксалтиришда янгидан-янги муваффақиятларга эришаётган ҳозирги пайтда ҳам, қардош иттифоқчи республикаларнинг хотин-қизлари уларга амалий ёрдам кўрсатмоқдалар. Сталин номли колхознинг аъзолари бўлган хотин-қизлар Москва атрофидаги колхозларнинг сут соғувчилари билан маҳкам алоқа боғладилар. Улар кўп сут соғиб олиш соҳасидаги тажрибаларини колхозимиздаги сут соғувчи хотин-қизлар билан ўртоқлашмоқдалар. Колхозчи хотин-қизларнинг кўплари уларнинг тажрибаларини амалда қўлланиб, ўз ишларида катта муваффақиятларга эришдилар.

Ўртоқ Абдуллаева гулдурос қарсаклар остида бундай дейди:

— Съезд делегатларини ишонтириб айтаманки, мен бу йил ўзимга бириктириб берилган сигирларнинг ҳар биридан соғиб олинадиган сут миқдорини олти минг килограммгача етказаман.

Хоразм область ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ **Г. Рўзметова** ўз нутқида Хоразм хотин-қизларининг ҳаётида рўй берган ажойиб ўзгаришлар ҳақида гапиради. Областнинг пахтакорлари ўтган йили пахта тайёрлаш планини муваффақиятли суратда бажардилар. Бу соҳада колхозчи хотин-қизларнинг хизмати каттадир. Колхозчи хотин-қизлар орасида илғор агротехникани жорий қилиш учун зўр ғайрат билан кураш олиб бораётган новаторлар оз эмас. Ҳозирги вақтда Хоразм областининг хотин-қизларидан уч мингдан ортиқ киши далачилик бригадалари ва звеноларига бошчилик қилмоқдалар. Агроном бўлиб ишлаётган ва колхозларга раҳбарлик қилаётган хотин-қизлар оз эмас. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлган атоқли пахта усталари Дурхон Раҳимова, Авадан Дўсова, Бека Саитмуротова, Онабиби Азизоваларнинг номлари бутун республикага машҳурдир.

Қишлоқ хўжалигининг меҳнаткаш хотин-қизлари КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг қарорини муҳокама қилиб, МТСлардаги қишлоқ хўжалик техникасини колхозлар ихтиёрига топшириш тўғрисидаги таклифни барча колхозчилар билан биргаликда қизғин табрикламоқдалар. Бу чора далачилик ишларини комплекс механизациялаштиришни тезлаштиради ва кетмон ишлатмай, ғўзани парвариш қилишга тезроқ ўтишга ёрдам беради.

Ўртоқ Рўзметова айтадики, Хоразм областининг меҳнаткаш хотин-қизлари чорвачиликни янада юксалтириш йўлидаги курашда ҳам актив қатнашмоқдалар. Энг кўп сут соғувчилар — Боғот районидаги Наримонов номли колхознинг аъзоси Олия Саъдуллаева, Қўшкўпир районидаги XIX партсъезд номли колхознинг аъзоси Сора Хожиева ва бошқа кўп хотин-қизлар бир сигирдан ўрта ҳисобда 2.500 килограмм ва ундан ортиқ сут соғиб олишга муваффақ бўлдилар.

Маданий қурилиш соҳасида катта муваффақиятларга эришилди. Ҳозирги вақтда областимизда ҳар уч кишининг бири ўқимоқда. Мактаб, махсус ўқув юртлари шохобчаларининг кенг тармоғи вужудга келтирилган. Областимизда педагогика институти бор. Икки театр, 125 клуб, 112 кутубхона, 110 қироатхона ишламоқда. Ўқув юртлари ва маданий-оқартув муассасаларининг эшиклари хотин-қизлар учун кенг очиб қўйилган.

Туркманистон ССР Халқ хўжалиги кенгаши раисининг ўринбосари **К. Алиева** съездни Туркманистон хотин-қизлари номидан табриклайди. Ўзбек халқининг эришган муваффақиятлари, дейди у, бутун мамлакатга маълум. Совет Иттифоқидаги барча халқлар бу муваффақиятлар билан фахрланмоқдалар, астойдил хурсанд бўлмоқдалар. Ўзбекистон мамлакатга миллион тонналаб «оқ олтин» беради. Ана шу «оқ олтин»дан неча миллиард метр хар хил газлама ва халқ истеъмоли учун керакли бўлган бошқа товарлар ишлаб чиқарилади. Ўзбекистон муракка̄б машиналарни тайёрлаб бермоқда, металл қуймоқда, кўмир чиқармоқда, ип газлама тўқиб бермоқда. Ўзбекистоннинг шонли хотин-қизлари ўзбек халқининг моддий бойликларини кўпайтиришга ҳамда маданият савиясини оширишга ўз меҳнатлари билан жуда катта ҳисса қўшмоқдалар. Коммунистик партиянинг доно миллий сиёсати хотин-қизларга ёруғ дунё йўлини очиб берди, уларни сиёсий ва ижтимоий ҳаётга жалб этди.

Туркманистон хотин-қизлари ҳам коммунизм қурилишида актив қатнашмоқдалар. Улар ҳамма ерда — саноат корхоналарида, қишлоқ хўжалигида, маданий-оқартув ва медицина муассасаларида, мактабларда ишламоқдалар, катта илмий ишларни бажармоқдалар. Биз, хотин-қизлар буларнинг ҳаммаси учун жонажон Коммунистик партиядан чексиз миннатдормиз. Жонажон Коммунистик партиямизнинг теварагига янада маҳкам жипслашайлик, ўзимизнинг ҳамма кучимизни партиямизнинг улуғ ишига бағишлайлик!

Самарқанд область касаба союзлари Советининг раиси **А. Мирмуҳамедова** Самарқанд область хотин-қизларининг меҳнат ғайрати ва сиёсий активлиги ўсиб бораётганлигини исбот этадиган ёрқин мисоллар келтиради. Саноат корхоналарининг неча минглаб хотин-қиз ишчилари КПСС XX съездининг тарихий қарорларидан илҳомланиб, янги техникани эгалламоқдалар, меҳнат унумдорлигини оширмоқдалар. Донец шахтёри Николай Мамай изидан бориб, топшириқларни кундан-кунга ошириб бажараётган кишиларнинг сафлари кун сайин кенгаймоқда. Колхоз ва совхозлардаги хотин-қизлар фидокорона меҳнат қилиб, бу йил мўл ҳосил етиштириш учун мустаҳкам замин вужудга келтирмоқдалар. КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг қарорлари ва ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «Колхоз тузумини янада ривожлантириш ва машина-трактор станцияларини қайта ташкил қилиш тўғрисида»ги доклади тезислари саноат ва қишлоқ хўжалигидаги меҳнаткаш хотин-қизларнинг ғайрат ва ташаббусини янада кучайтирди.

Ўртоқ Мирмуҳаммедова ўз нутқида хотин-қизларни раҳбарлик ишларига дадил кўтариш зарур эканлигини айтади.

Медицина фанлари доктори **Н. А. Жвахишвили** ўз нутқида қуйидагиларни айтади:

— Биз, узоқ Грузиядан тоғ ва қирлар орқали республикамиздаги меҳнаткаш хотин-қизлар номидан сизларга қизғин салом келтирдик. Грузия билан Ўзбекистон орасида катта масофа бор. Аммо, дўстлик ва қардошлик орасида ҳеч қандай масофа ва тўсиқ бўлиши мумкин эмас.

Қадимий ўзбек тупроғида Коммунистик партиянинг доно раҳбарлигида жуда катта ўзгаришлар рўй берди. Ўзбекистон илғор индустрияга ва ғоят ривожланган қишлоқ хўжалигига эга бўлган республикага айланди. Ўзбек хотин-қизлари ана шу муваффақиятларга эришишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Бу съезд Коммунистик партиянинг ва Совет ҳукуматининг хотин-қизлар тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганлигини исбот этувчи ёрқин намунадир. Ўзбекистон хотин-қизлари КПСС XX съезди томонидан қўйилган улуғвор вазифаларни амалга ошириш учун бутун совет халқи билан биргаликда жонбозлик билан кураш олиб бормоқдалар.

Ўртоқ Жвахишвили сўзининг охирида бундай деди: Биз, хотин-қизлар Коммунистик партияга, жонажон Совет Ватанимизга фидокорона содиқ бўлишни ўз бурчимиз деб ҳисоблаймиз.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетининг раиси **Р. Исмоилов** ўз нутқида айтадики, республикадаги физкультурачиларнинг учдан бир қисмини хотин-қизлар ташкил этади. Уларнинг кўплари спорт маҳорати чўққиларини муваффақиятли суратда эгалламоқдалар. Аммо, ўзбек қизларининг кўпи физкультура ишларига жалб этилган эмас, мактабларда жисмоний тарбия иши кўнгилдагидек олиб борилмайди. Ўртоқ Исмоилов қизларни спортга жалб этиш муҳим вазифа эканлигини ва касаба союз, комсомол ташкилотлари, шунингдек хотин-қизлар кенгашлари бу вазифани бажаришда актив қатнашишлари лозим эканлигини айтади.

Ўзбек аёлларидан биринчи тепловоз машинисти **М. Мирбобоева** ўз нутқида Коммунистик партияга миннатдорчилик сўзларини айтади. Илгари вақтларда, деди у, хотин-қизлар паровозларни бошқариб бора олмас, деб ҳисоблар эдилар. Совет воқелиги ана шу қолоқ тасаввурларни чиппакка чиқарди. Ҳозирги вақтда темир йўл транспортида ишлаётган хотин-қизлар кўп. Техник ва инженер, паровоз машинистлари бўлиб ишлаётган хотин-қизлар бор. Тошкент магистрали янги техника— кучли тепловозларни олган пайтда ўртоқ Мирбобоева тепловозларни бошқариш ҳунарини эгаллади. Партия, дейди у, биз, совет хотин-қизларига ҳамма йўлларни очиб берди.

Белоруссия ССР Олий Совети Президиумининг бўлим мудири, Совет Иттифоқи Қаҳрамони **М. Б. Осипова** қардош белорус халқи номидан табриклайди. Белоруссия хотин-қизлари, дейди у, ўзбек халқининг гуллаб-яшнаганлигини ва ижодий иш соҳасида эришган муваффақиятларини Совет Иттифоқидаги барча хотин-қизлар билан биргаликда кўриб хурсанд бўлмоқдалар. Ана шу тараққиёт коммунистик партия томонидан изчиллик билан амалга оширилаётган ленинча миллий сиёсатнинг ҳаётбахш кучини ёрқин исбот этади.

Қадимий дўстлик ўзбек ва белорус халқларини бир-бири билан боғлайди. Бу дўстлик Улуғ Ватан уруши йилларида айниқса яққол кўринди. Улуғ Ватан уруши йилларида ўзбек жангчилари мамлакатимиздаги барча халқларнинг фарзандлари билан биргаликда Белоруссия тупроғини немис-фашист босқинчиларидан ҳимоя қилиш ва озод қилишда актив қатнашдилар. Белоруссия ССР мамлакатда «шимол пахтаси» — зиғирни етиштиришда асосий ўринни эгаллайди. Зиғир майдонлари 1913 йилдагига нисбатан икки баравардан зиёд кўпайди. Ўзбекистоннинг хотин-қизлари пахта учун курашда қандай катта муваффақиятларга эришган бўлсалар, Белоруссия хотин-қизлари ҳам зиғир етиштиришда шундай катта муваффақиятларга эришиш учун курашмоқдалар.

Совет хотин-қизлари 40 йил мобайнида социализм қурилишининг ғолибона йўлини босиб ўтдилар. Бу йўл бутун дунёдаги меҳнаткаш хотин-қизлар учун илҳомбахш намунадир. Тинчликни ва халқлар ўртасидаги дўстликни ҳимоя қилиш йўлида жаҳон миқёсида хотин-қизлар ҳаракати зўр бериб кучайиб бормоқда. Бу ҳаракат, дейди ўртоқ Осипова, урушга интилаётган қора кучлар устидан, шубҳасиз, ғалаба қозонади.

Қорақалпоқ шоираси **Раҳимова** съездга бағишланган шеърини ўз она тилида ўқиб беради. Залдагилар уни гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

Шундан кейин, Термиз шаҳар ижроия комитетининг раиси **Т. Самиевага** сўз берилади. Ўртоқ Самиева Сурхондарё областидаги меҳнаткаш хотин-қизларнинг жамоат ишларидаги активлиги ўсганлиги тўғрисида гапиради. Раҳбарлик ишларига кўтарилган хотин-қизларнинг сони кейинги тўрт йил ичида икки баравар кўпайди. Колхозларда ўтган йили мўл пахта ҳосили етиштирган моҳир усталар кўпайди. Неча юзлаб хотин-қизлар саноат корхоналарида меҳнат унумдорлигини оширишда жуда яхши намуна кўрсатмоқдалар.

Сўнгра, ўртоқ Самиева хотин-қизларнинг маиший эҳтиёжлари тўғрисида айрим жойларда тегишинча ғамхўрлик қилинмаётганлиги тўғрисида гапиради. Умумий овқатланишни ташкил этиш, нонвойхоналар, ҳаммомлар қуриш каби муҳим ишларга кам эътибор берилмоқда. Маиший хизмат кўрсатадиган муассасалар шохобчаларини кенгайтириш учун амалий чора кўриш керак. Бу чора аёлларни уй-рўзғордаги кўп ишлардан озод қилади ва уларнинг жамоат ҳаётида актив қатнашишлари ва ўз билимларини оширишлари учун имконият туғдиради.

Қардош иттифоқчи республикаларнинг вакиллари съездга эсдалик совғалари топширадилар.

* * *

8 мартда Навоий номли ўзбек давлат опера ва балет театрида республика хотин-қизлар съездининг охирги мажлиси бўлди. Ўзбекистон КП Марказий Комитети Секретари З. Р. Раҳимбоеванинг «КПСС XX съезди тарихий қарорларини амалга оширишда Ўзбекистон хотин-қизларининг иштироки» тўғрисидаги докладини муҳокама қилиш давом этди.

Мажлисда мандат комиссиясининг доклади тингланди. Шу комиссиянинг раиси **Х. К. Муҳитдинова** доклад қилди. Съездни ВКП(б) Марказий Комитети Ўрта Осиё бюроси хотин-қизлар секторининг собиқ мудири **М. П. Муратова** ҳамда қардош республикалар делегацияларининг раҳбарлари: Қирғизистон делегациясининг раҳбари — Қирғизистон КП Марказий Комитети партия органлари бўлими мудирининг ўринбосари **А. Апишова**, Қозоғистон делегациясининг раҳбари — Қозоғистон КП Марказий Комитети партия органлари бўлими мудирининг ўринбосари **М. З. Бесенова**, Арманистон делегациясининг раҳбари — Арманистон маҳаллий хўжалик министри **Н. М. Тухикян**, Литва делегациясининг раҳбари — Кретинг район партия комитетининг секретари **Г. П. Жулийте** табрикладилар. Қозоғистон хотин-қизлар делегацияси съездга совға қилиб катта гилам тақдим этди.

Съезд делегатлари Суворов мактаби курсантларини гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар. Улар съезд делегатларига қизғин салом топширдилар. Суворовчилар съездга ўзлари ишлаб тайёрлаган ўйинчоқларни олиб келдилар ва уларни болалар уйларидан бирига топширишни илтимос қилдилар.

Съездда Бухоро область ижроия комитети раисининг ўринбосари **С. Ҳасанова**, «Советская женщина» журналининг бош редактори **М. Д. Овсянникова**, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Ф. Хўжаев**, шоира **З. Исроилова** (Зулфия), «Работница» журналининг бош редактори **В. Е. Вавилина**, Октябрь районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг раиси уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Х. Турсунқулов**, Ўзбекистон ССР Маданият министрининг ўринбосари **Ж. Тожиева**, Наманган область партия комитетининг секретари **З. Отабоева**, Тошкентдаги революцион ҳаракат ветерани **Т. А. Паршин**, Тошкент тўқимачилик институтининг директори **М. А. Ҳожинова**, Тошкент кондитер комбинатининг директори **Л. С. Аҳмедова**, Ўрта Осиёда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун кураш қатнашчиси **Лисова**, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари **Х. И. Юсупова**, Қўқон районидаги Максим Горький номли колхоз звено бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **А. Йўлдошева**, Бўка районидаги Хрушчев номли колхознинг звено бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **С. Гулаҳмедова**, Қашқадарё область партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири **К. Ғуломова** нутқ сўзладилар.

Съезд президиумининг топшириғига мувофиқ, республика социал таъминот министри **В. С. Содиқова** Ўзбекистонда хотин-қизлар ҳаракатининг энг кекса ходимлари группасига қиммат баҳо совғалар топширди.

Съездда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. К. Камолов** нутқ сўзлади. Съезд қатнашчиларининг давомли қарсаклари остида у республика хотин-қизлар съездига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг табригини ўқиб эшиттирди, сўнгра Ўзбекистонда хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида, хотин-қизлар орасида сиёсий-тарбия ишни янада яхшилаш соҳасида навбатдаги вазифалар тўғрисида тўхтаб ўтди. Ўртоқ Камолов қардош республикалар хотин-қиз делегациялари аъзоларига съезд ишида актив қатнашганликлари учун самимий ташаккур изҳор қилди.

Съезд делегатлари КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзоси, КПСС Марказий Комитети Секретари **Н. А. Муҳитдинов**нинг нутқини қизғин кутиб олдилар. Унинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва бир неча бор қарсаклар билан бўлиниб турди.

Съезд қатнашчилари гулдурос, давомли қарсаклар остида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига табрик мактуби қабул қилдилар.

Раислик қилувчи съезд ўз ишини тугатганлигини эълон қилади. Делегатлар тик туриб партия гимни «Интернационал»ни айтадилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ХОТИН-ҚИЗЛАРИ СЪЕЗДИДА. **Суратларда:** 1. Съездга қардош республикалардан келган меҳмонлар съезд делегатлари билан суҳбатлашмоқдалар. 2. СССР халқ артисти **Тамарахоним** танаффус вақтида рақс тушмоқда.

А. Палехов ва Ф. Осипов фотолари.

КОЛХОЗ ТУЗУМИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ВА МТСЛАРНИ ҚАЙТА ТАШКИЛ ҚИЛИШ МАСАЛАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

Пленум қароридан илҳомланиб

КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қарори барча совет кишилари сингари Октябрь районидаги Калинин номли колхоз пахтакорларини ҳам мўл ҳосил етиштириш учун курашга янада илҳомлантириб юборди. Улар ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг доклади тезисларини кўтаринки руҳ билан кутиб олдилар.

Ўтган йили 15 гектар ернинг ҳар гектаридан давлатга 52 центнердан пахта ҳосили топширган комсомол-ёшлар звеносининг бошлиғи ўртоқ Тўйдимурод Худоёров Пленум қарори юзасидан ўтказилган суҳбатда бундай деди:

— КПСС Марказий Комитетининг Пленуми колхозчи деҳқонларнинг тўқ ва бадавлат ҳаёт кечиришларини янада яхшилашга қаратилган муҳим қарор қабул қилди. Тўғри, илгари колхозларимиз кичик хўжаликлардан иборат бўлиб, МТС техникасини сотиб олишга кучи етмас эди. У вақтларда МТСлар чиндан ҳам пахтачиликни ривожлантириш йўлидаги ишимизга катта ёрдам берди. Эндиликда, колхозлар йириклашди, иқтисодий жиҳатдан мустаҳкамланди. Буни ўз колхозимиз мисолида ҳам кўриб турибмиз. Энди қишлоқ хўжалик машиналарини МТСдан сотиб олишга қурбимиз етади.

Йиғилишда сўзга чиққан бригада бошлиғи, коммунист ўртоқ Умирзоқ Ҳамробеков ўз касбдошининг фикрини маъқуллаб, техника колхоз эҳтиёрига ўтганда экишда ҳам, ғўзаларни парвариш қилишда ҳам, ҳосилни йиғиб-териб олишда ҳам катта имкониятлар туғилишини, чунки шундай қилинганда техникага ўзлари хўжайин бўлиб, ҳосилни оширишда йўлида ундан истаганча фойдаланиш мумкинлигини қувониб сўзлади.

Пленум қароридан руҳланган колхоз пахтакорлари бу йилги мўл ҳосил учун ҳар тарафлама пухта замин тайёрламоқдалар. Сифатли шудгор қилиб қўйилган ерлар пешмапеш борона қилинмоқда. Квадрат-уялаб чигит экиладиган ерлар яхлитлаштирилиб текисланаётир. Шу кунгача далага 9 минг тоннага яқин маҳаллий ўғит ташиб чиқарилди.

Ўртоқ Тўйдимурод Худоёров бошлиқ звено аъзолари бу йил пахта майдонларини 25 гектарга кенгайтирдилар, ерни 50х50 усулида режасими тортиб чигит экишга тахт қилиб қўйдилар. Бу йил гектаридан 55 центнердан ҳосил етиштирамиз, демоқдалар улар.

Райондаги Хрушчев номли колхоз аъзолари ҳам тарихий қарордан руҳланиб дала ишларини ҳар тарафлама кучайтириб, 770 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил етиштириш учун ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар. Улар ҳам февраль Пленуми қарорини қўллаб-қувватлаб партия, ҳукуматимизнинг ғамхўрлигига амалий иш билан жавоб бераётирлар.

А. ЖАЛОЛОВ, Т. ИМОМОВ.

Ишимиз янада юришиб кетади

Колхоз аъзолари раиснинг Москвада бўлиб ўтган пахтакорлар кенгаши тўғрисидаги таассуротларини ғоят қизиқиб тингладилар. Раис кенгашда кўтарилган масалалар — пахта ҳосилдорлигини оширишда механизациянинг роли, кетмонсиз ишлаш ҳақида кенгаш қатнашчиларининг фикрларини мароқ билан сўзлаб берди.

— КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленумида ғоят муҳим масала ўртага ташланди. Машиналарни сотиб олгач, мақсадимизга тезроқ етамиз.

Сўнгра раис Эсонбой Усмонов колхозчиларга трактор сотиб олинса, қандай фойда бўлиши тўғрисида гапириб берди. Колхоз ўтган йили МТСга 2 миллион 77 минг 730 сўм миқдорда натура ҳақи тўлабди. Ҳисоблаб чиқишибди: МТС билан колхоз ораси 15 километр келар экан. Ўтган қишлоқ хўжалик йилида ана шу йўл билан МТСга бориб келиш учун 125 минг сўм сарфланибди. Тракторлар колхозда бўлганида эса, ундан вақтида ва ўз ўрнида фойдаланиб, харажат бунчалик кўп бўлмайди, албатта.

Колхозда ўтган йили ремонт устахонаси ташкил қилинган эди. Бу яхши натижа берди. МТСда қилиниши лозим бўлган баъзи ремонт ишлари колхознинг ўзида бажарилди. Шунингдек, механизаторларни бригадаларга бириктириб қўйиш ҳам ҳосилни оширишда муҳим роль ўйнади. Шу ишлар туфайли колхоз МТСга тўланадиган натура ҳақи ҳисобидан 56 минг сўмга яқин пулни иқтисод қилди.

Колхозчилар раиснинг сўзларини қизиқиб тингладилар. Раис бўлинмас фондимизда пулимиз кўп, универсал ва бошқа машиналарни ҳам сотиб олишга қурбимиз етади, сизлар, бу ерда ўлтирган механизатор кадрларимиз, шу машиналарга яхши қараб, унумли фойдалансаларингиз хўжалигимиз янада ривожланади, ишимиз юришиб кетади, деб ишонч билдирди.

Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг аъзолари КПСС Марказий Комитетининг колхоз тузумини янада ривожлантириш ва МТСларни қайта ташкил этиш тўғрисидаги февраль Пленуми қарорини қизғин маъқулламоқдалар.

Т. ЙЎЛДОШЕВ.

СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин ва АҚШ Президенти Д. Эйзенхауэр бир-бирларига мактуб юбордилар

АҚШнинг СССРдаги элчиси Л. Е. Томпсон 17 февралда СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико ҳузурида бўлди ва СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганиннинг 1 февралдаги мактубига Америка Қўшма Штатлари Президенти Д. Эйзенхауэрнинг жавоб мактубини унга топширди.

СССРнинг АҚШдаги элчиси М. А. Меньшиков 6 мартда АҚШ давлат секретари Ж. Ф. Даллес ҳузурида бўлди ва АҚШ Президенти Д. Эйзенхауэрнинг 15 февралдаги мактубига СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганиннинг жавоб мактубини унга топширди.

Н. А. Булганин ўзининг жавобида қуйидагиларни қайд қилади: «Кўп мамлакатларнинг ҳукуматлари ва жамоатчиликнинг кенг доиралари энг юксак доирада музокаралар олиб бориш идеясини маъқуллаганликлари ва қўллаб-қувватлаганликлари ҳозирнинг ўзидаёқ аён бўлиб қолди».

Совет Ҳукуматининг бошлиғи юксак доирада кенгаш ўтказиш тўғрисида ўзи билан Эйзенхауэр ўртасида олиб борилган фикр олишув ижобий аҳамиятга эга бўлди ва кенгашни тайёрлашда муайян роль ўйнади, деб ҳисоблайди. Фикр олишув шуни кўрсатдики, АҚШ ва СССР ҳукуматлари давлатлар раҳбар арбобларининг учрашуви мақбулдир ва учрашувнинг муваффақиятли тамом бўлиши бутун халқаро вазиятга самарали таъсир кўрсата олади, деган фикрдадирлар.

Н. А. Булганин яна шуни айтадики, президент Эйзенхауэр ўзининг 15 февралдаги мактубида Совет Ҳукумати ўз таклифларинигина кенгаш қатнашчиларининг муҳокамасига қўйишни талаб этади ва АҚШ ҳукумати томонидан таклиф этилаётган масалаларни қараб чиқишдан бош тортади, деб даъво қилиб, СССРнинг позициясини нотўғри ёритади.

СССР Министрлар Совети Раисининг мактубида бундай дейилади: ҳал этиш пайти келиб қолган проблемаларни, чунончи атом ва водород бомбаларини қўлланишдан воз кечиш, ядро қуроли синовларини тўхтатиш, Европанинг марказида ядро қуролидан холи бўлган зонани вужудга келтириш каби проблемаларни ҳал этиш учун бартараф қилиб бўлмайдиган ҳеч қандай ғовлар йўқ. Фақат бир нарса талаб этилади — музокараларнинг қатнашчилари ҳозирги шароитда жуда зарур бўлган реализм ва халқаро кескинликни юмшатишга эришишга интилиш намуналарини кўрсатишга тайёр туришлари керак.

Н. А. Булганин кенгашнинг бошқа қатнашчилари томонидан илгари суриладиган ва «совуқ уруш»ни тўхтатишга ёрдам берадиган бошқа конструктив таклифларни ҳам ҳамманинг розилиги билан муҳокама қилишга Совет Ҳукуматининг тайёр эканлигини таъкидлайди. Аммо Совет Ҳукумати бошқа давлатларнинг ички ишларига тааллуқли бўлган ва қараб чиқилиши давлатлар ўртасидаги муносабатларни кўпроқ кескинлаштириши мумкин бўлган масалаларнинг муҳокама қилинишига рози бўлолмайди. Шарқий Европа мамлакатларидаги аҳволга доир масалалар ва ГДР билан ГФРни бир давлат қилиб бирлаштириш тўғрисидаги масала ана шундай масалалар жумласидандир. Совет Иттифоқи, дейди Н. А. Булганин, суверен давлатларнинг ички ишларига аралашишга асло рози бўлмайди.

* * *

Сўнгра, Министрлар Советининг Раиси айтадики, Совет Ҳукумати юксак доирада ўтказиладиган кенгашда қуйидаги масалаларни, чунончи космик бўшлиқдан ҳарбий мақсадларда фойдаланишни тақиқлаш ва ўзгаларнинг территорияларидаги чет эл ҳарбий базаларини тугатиш тўғрисидаги масалани, Германия билан сулҳ шартномаси тузиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилишга розидир. ГДР ва ГФР ҳукуматлари жалб этилган ҳолда Германия билан сулҳ шартномасини тузиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш. Шу билан бирга Совет ҳукумати ўз позициясини яна таъкидлайди. Бу позиция шундан иборатки, ГДР ва ГФРни бир давлат қилиб бирлаштириш тўғрисидаги масала ана шу ҳар иккала герман давлатининг компетенциясига тамомила тааллуқли масала бўлиб, бу масала юксак доирада ўтказиладиган кенгашда қараб чиқилиши мумкин эмас. Бундан ташқари, СССР Ҳукумати кенгашда мамлакатлар ўртасидаги алоқа ва муносабатларни ривожлантириш тўғрисидаги масалани ҳам қараб чиқишга розидир. СССР Ҳукумати Бирлашган Миллатлар Ташкилотини мустаҳкамлаш йўллари тўғрисида фикр олишишга ҳам розидир.

Совет Ҳукумати, дейилади мактубда, АҚШ президентининг юксак доирадаги кенгашга тайёргарлик кўриш тадбирларидан бири сифатида Ташқи ишлар министрларининг кенгашини чақириш ҳақидаги истагига қўшилишга тайёрдир. СССР Ҳукумати Ташқи ишлар министрларининг кенгашини апрель ойида чақиришни таклиф этади. Шу билан бирга Совет Ҳукумати бундай кенгаш юксак доирадаги кенгашнинг кун тартибини ишлаб чиқиши, кенгаш қатнашчиларининг составини, кенгаш ўтказиладиган вақт ва жойни белгилаши лозим, деб ҳисоблайди.

Н. А. Булганин қайд қиладики, СССРнинг кенгашга тайёргарлик кўришга тааллуқли бир қанча конкрет тадбирларига АҚШ ҳукуматининг жавоб бермаганлиги, шунингдек АҚШ ҳукумати мақбул бўлмайдиган масалаларни жўрттага таклиф этаётганлиги очиқдан-очиқ кенгашнинг чақирилишини кечиктиришга олиб боради. Шу билан бирга Совет Ҳукуматининг бошлиғи шуни таъкидлайдики, АҚШ ва Шимолий Атлантик иттифоқида қатнашувчи бошқа баъзи давлатларнинг ҳукуматлари кенгаш чақириш тўғрисидаги масалани ҳал этишни кечиктириш билан бир қаторда ҳарбий тайёргарлик соҳасидаги амалий тадбирларни тез суръатлар билан амалга оширмоқдалар. Бу эса халқаро вазиятни кескинлаштирмай қололмайди.

Мактубда яна бундай дейилади: Идеология соҳасидаги келишмовчиликларни давлатлар ўртасидаги муносабатлар соҳасига кўчириш тинчлик иши учун хавфли бўлур эди. Н. А. Булганин айтадики, Совет Иттифоқи ижтимоий системалар турлича бўлишига қарамай, СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни яхшилаш мумкин ва мақбул деб ҳисоблабгина қолмай, балки шу тўғрида бир неча марта конкрет таклифларни илгари сурди. Н. А. Булганин АҚШ Президентининг совет ва америка халқларининг бир-бирларини яхшироқ билишлари учун чора кўриш мақбул эканлиги тўғрисидаги фикрига тамомила қўшилади. Ҳеч шубҳа йўқки, деб таъкидлайди Н. А. Булганин, Совет-Америка алоқалари ва муносабатларини ривожлантириш тинчлик ва халқаро ҳамкорлик манфаатлари йўлида ҳар иккала мамлакат ўртасида ҳамжиҳатликни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Н. А. Булганин президентнинг ҳозирги вақтда ядро энергиясидан тинчлик мақсадларида эмас, балки асосан ҳарбий мақсадларда фойдаланилаётганлиги учун жавобгарлик СССРнинг зиммасига юкланади, деган асоссиз даъволарини рад этади. Совет Ҳукуматининг бошлиғи тантанали суратда айтадики, СССР ядро қуролининг ҳамма турларини тамомила тақиқлаш, бу қуролни ишлаб чиқаришни тўхтатиш, уни қурол-яроғлар қаторидан чиқариб ташлаш ва ана шу қуролнинг мавжуд ҳамма запасларини йўқ қилиш ҳамда бу тадбирларнинг бажарилиши устидан халқаро миёсда тегишли контроль ўрнатиш тўғрисидаги битимни эртагаёқ имзолашга тайёрдир.

Мактубнинг охирида бундай дейилади: Халқлар давлатларнинг тақдири учун жавобгар бўлган раҳбарлардан атом уруши хавфининг олдини олиш ва тинчликни мустаҳкамлаш йўлида конкрет тадбирлар кўришни кутмоқдалар. Шу билан бирга миллионларча кишилар ҳар иккала мамлакатимиз халқаро вазиятни соғломлаштиришга, «совуқ уруш»дан ва зўр бериб қуролланишдан барча давлатларнинг тинч ҳамкорлиги сари кескин бурилиш ясашга ҳал қилувчи ҳисса қўшадилар, деб умид боғламоқдалар. Биз, ҳукуматлар бошлиқларининг иштироки билан давлатлар раҳбар арбобларининг ўтказиладиган кенгаши шу йўлда муҳим қадам бўла олади ва бўлиши керак, деб ҳисоблаймиз. Шундай кенгашни ўтказиш тўғрисида давлатлар ўртасида принципиал розилик бўлган ҳозирги пайтда кенгашни яқин орада чақириш учун имконият вужудга келтириш мақсадида кенгашга амалий тайёргарлик кўриш йўлида биргаликда зўр бериб иш олиб боришимиз жуда зарурдир.

(ТАСС).

Совет Ҳукуматининг АҚШ ҳукуматига эсдалик хати

СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громико шу йил 28 февралда АҚШнинг СССРдаги Элчиси Л. Е. Томпсонни қабул қилди ва бир қанча энг муҳим халқаро проблемаларни муҳокама қилиш учун Ҳукуматлар Бошлиқларининг иштироки билан энг юксак доирада кенгаш чақириш тўғрисидаги масала юзасидан Совет Ҳукуматининг Эсдалик хатини унга топширди.

Қуйида Эсдалик хати тексти эълон қилинади.

ЭСДАЛИК ХАТИ

Совет Ҳукумати бир қанча энг муҳим халқаро масалаларни муҳокама қилиш учун Ҳукуматлар Бошлиқларининг иштироки билан энг юксак доирадаги кенгашни яқин вақт ичида ўтказишга жиддий аҳамият беради.

Кўпгина мамлакатларнинг ҳукуматлари ва жамоатчиликнинг ғоят кенг доиралари бундай кенгаш чақириш тўғрисидаги таклифни маъқулладилар ва қўллаб-қувватладилар, деб ҳозир муайян даражада айтиш мумкин. Кейинги ойларда бир қанча давлатларнинг ҳукуматлари ўртасида ана шу таклиф юзасидан фикр олишилган эди.

Халқлар атом ва водород қуроли қўлланиладиган урушнинг келиб чиқиш хавфига йўл қўйилмасин, бутун халқаро вазиятни соғломлантириш, барча давлатларнинг тинч ҳамкорлик қилиши учун шароит вужудга келтириш йўлида бурилиш ясалсин, деб талаб қилмоқдалар. Халқлар юксак доирада ўтказиладиган кенгашдан худди ана шу тарихий вазифани ҳал этишни кутмоқдалар.

Кейинги вақтларда СССР Министрлар Совети Раиси билан АҚШ Президентининг бир-бирларига юборган мактублари ҳар иккала мамлакат ҳукуматлари давлатлар раҳбар арбобларининг энг юксак доирада учрашувига тарафдор эканликларини кўрсатди.

Аммо, юксак доирада ўтказиладиган кенгашга тайёргарлик кўриш билан боғлиқ бўлган бир қанча масалалар бор. Кенгашнинг чақирилишини тезлатиш учун ана шу масалалар юзасидан дарҳол бамаслаҳат бир фикрга келиш зарур.

Совет Ҳукуматининг фикрича, шу тахлитда бамаслаҳат келишиб олмоқ учун бунга тезроқ эришишга ёрдам берадиган барча восита ва йўллардан фойдаланиш керак.

Кенгашга тайёргарлик кўришга доир баъзи масалалар дипломатик йўл билан дарҳол қараб чиқилиши ва ҳал этилиши мумкин. Иккинчи томондан, бир қанча давлатларнинг ҳукуматлари, шу жумладан, АҚШ ҳукумати дипломатик йўл билангина тайёргарлик кўриш билан чекланиб қолмай, муайян босқичда Ташқи ишлар министрларининг кенгашини чақириш мақсадга мувофиқ бўлур эди, деган фикрни изҳор қилдилар.

Совет Ҳукумати ана шу истакларни эътиборга олиб, Ҳукуматлар Бошлиқларининг иштироки билан юксак доирада ўтказиладиган учрашувга тайёргарликни тезлатиш учун ташқи ишлар министрларининг кенгашини ўтказишга рози эканлигини билдиради. Совет Ҳукумати Ташқи ишлар министрларининг кенгашини 1958 йил апрель ойида ўтказишни таклиф этади.

Министрлар кенгашининг мақсади Ҳукуматлар Бошлиқларининг иштироки билан ўтказиладиган учрашувга тайёргарлик муддатини минимумгача қисқартиши лозим бўлганлиги сабабли, Министрлар томонидан муҳокама қилинадиган масалалар доираси, Совет Ҳукуматининг фикрича, юксак доирадаги учрашув олдидан тайёргарлик кўришнинг ташкилий томонига тааллуқли бўлган масалалар билангина чекланиши лозим.

Совет Ҳукумати Ташқи ишлар министрларига юксак доирада ўтказиладиган кенгашнинг кун тартибини ишлаб чиқиш, кенгаш қатнашчиларининг составини, кенгаш ўтказиладиган вақт ва жойни белгилаш топширилиши керак, деб ҳисоблайди.

Ташқи ишлар министрлари кенгаши қатнашчиларининг составига келганда, Совет Ҳукуматининг фикрича, бу кенгашда энг юксак доирадаги учрашувда қатнашадиган мамлакатлар иштирок қилишлари керак, дейиш мумкин. Совет ҳукумати бундай кенгашнинг состави тўғрисида ўз мулоҳазаларини баён қилиб берди. Бу кенгашда Шимолий атлантик иттифоқида аъзо бўлган барча давлатларнинг ва Варшава шартномасида қатнашувчи давлатларнинг вакиллари, шунингдек ҳарбий блокларда қатнашмаётган бир қанча давлатларнинг, масалан, Ҳиндистон, Афғонистон, Миср, Югославия, Швеция, Австриянинг вакиллари қатнаша олур эдилар.

У ёки бу сабабларга кўра, Ташқи ишлар министрлари кенгашини торроқ составда ўтказиш мақбул деб топиладиган бўлса, у ҳолда Совет Ҳукуматининг фикрича, кенгашда қуйидаги давлатлар, чунончи, АҚШ, Буюк Британия, Франция, Италия, СССР, Польша, Чехословакия, Румыния, Ҳиндистон, Югославия, Швеция қатнаша олур эдилар. Шу билан бирга, Ташқи ишлар министрлари кенгаши қатнашчилари составининг эҳтимол тутилган шу тахлитдаги чекланиши юксак доирада ўтказиладиган кенгашнинг состави тўғрисидаги масалани сира ҳам олдиндан ҳал этиб қўймаслиги керак.

Совет Ҳукумати Ташқи ишлар министрлари кенгашини ана шу кенгашда қатнашувчи бошқа мамлакатлар учун мақбул бўлган жойда чақиришга розидир.

Совет Ҳукуматининг Ҳукуматлар Бошлиқлари иштироки билан энг юксак доирада ўтказиладиган кенгашнинг кун тартиби тўғрисидаги мулоҳазалари АҚШ Ҳукуматига маълум. Совет Ҳукумати бу кенгашда ҳал этиш пайти келиб қолган қуйидаги халқаро масалаларни муҳокама қилишни таклиф этади:

Атом ва водород қуроли синовларини дарҳол тўхтатиш тўғрисида;

СССР, АҚШ ва Буюк Британиянинг ядро қуролини қўлланишдан воз кечиши ҳақида;

Марказий Европада атом қуролидан холи бўлган зона вужудга келтириш тўғрисида;

Шимолий Атлантик иттифоқида аъзо бўлган давлатлар билан Варшава шартномасида қатнашувчи давлатлар ўртасида ҳужум қилишмаслик ҳақида битим тузиш тўғрисида;

Германия территориясида ва Европадаги бошқа давлатларнинг тупроғида бўлган чет эл қўшинлари сонини қисқартиш тўғрисида;

Қўққисдан ҳужум қилишнинг олдини олиш билан боғлиқ бўлган масалалар юзасидан битим ишлаб чиқиш тўғрисида;

Халқаро савдо алоқаларини кенгайтириш тадбирлари тўғрисида;

Уруш пропагандасини тўхтатиш тўғрисида;

Яқин ва Ўрта Шарқ районида кескинликни юмшатиш йўллари тўғрисида.

Бундан ташқари, Совет Ҳукумати, илгари кўп марта айтганидек, кенгашнинг бошқа қатнашчилари томонидан киритилиши мумкин бўлган ва «совуқ уруш»ни тўхтатишга қаратилган бошқа конструктив таклифларни ҳам кенгашда ҳамманинг розилиги билан муҳокама қилишга тайёрдир.

АҚШ Президенти Д. Эйзенхауэрнинг СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганинга юборган мактубидаги мулоҳазаларни пухта ўрганиб, Совет Ҳукумати юксак доирадаги кенгашда қуйидаги масалаларни ҳам муҳокама қилишга тайёр эканлигини билдиради:

Космик бўшлиқлардан ҳарбий мақсадларда фойдаланишни тақиқлаш ва ўзга территориялардаги чет эл ҳарбий базаларини тугатиш тўғрисида. Ана шу муҳим масала юзасидан бир битимга келиш қўққисдан уруш бошланиш хавфини кўп даража камайтирган бўлур эди ва халқларнинг осойишта ҳамда тинч яшаши учун керакли шарт-шароитни таъминлаш йўлида катта қадам бўлур эди;

Германия билан сулҳ шартномаси тузиш тўғрисида. Совет Ҳукумати бу масалани муҳокама қилмоқ учун Германия Демократик Республикаси ва Германия Федератив Республикасининг ҳукуматларини жалб этишни таклиф қилади. ГДР билан ГФРни бир давлат қилиб бирлаштириш тўғрисидаги масала ана шу ҳар иккала герман давлатининг компетенциясига тамомила тааллуқли масала бўлганлиги сабабли юксак доирада ўтказиладиган кенгашда қараб чиқилиши мумкин эмас, албатта;

Мамлакатлар ўртасида алоқа ва муносабатларни ривожлантириш тўғрисида. Совет Ҳукумати бундай алоқаларни бутун чоралар билан ривожлантиришнинг доим тарафдори бўлиб келди. Совет Ҳукумати Президент Эйзенхауэрнинг шу йил 15 февралдаги мактубида шу хилдаги алоқаларнинг муҳим эканлиги тўғрисида айтилган фикрларга қўшилади. Совет Ҳукумати ўзаро ишончни мустаҳкамлаш ва умумий тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб, энг муҳим халқаро масалалар юзасидан фикр олишув учун давлатларнинг раҳбар арбоблари ўртасида системали суратда шахсий алоқалар ўрнатишга катта аҳамият беради.

Шу билан бирга Совет Ҳукумати, илгари кўп марта таъкидлаб ўтганидек, у ёки бу давлатнинг ички ишлари соҳасига тааллуқли бўлган масалаларни юксак доирадаги кенгашда ҳам, шунингдек ҳар қандай халқаро кенгашда ҳам муҳокама қилиш мутлақо мумкин эмас, деб ҳисоблайди. Шарқий Европа мамлакатларидаги аҳвол тўғрисида АҚШ Ҳукумати томонидан илгари сурилаётган масала худди шу тахлитдаги масалалардандир. Шу хилдаги масалаларни муҳокама қилиш суверен давлатларнинг ички ишларига йўл қўйиб бўлмайдиган даражада аралашув бўлур эдики, Совет Иттифоқи бунга асло рози бўлмайди. Совет Ҳукумати суверен давлатлар бўлган ва СССР Ҳукумати ҳам, АҚШ Ҳукумати ҳам нормал дипломатия муносабатлари ўрнатган мамлакатларнинг ички ишларини муҳокама қилиш тўғрисидаги таклиф билан ўзига мурожаат қилинаётганлигининг сабабларини умуман тушуна олмайди. Совет Ҳукуматининг фикрича, бундай масалаларни илгари суриш — давлатлар ўртасидаги муносабатларни жўрттага кескинлаштириш демакдир, «совуқ уруш»ни тугатиш ва халқаро кескинликни камайтириш юзасидан энг зарур масалалар ҳақида бамаслаҳат кўрилган тадбирни жўрттага хавф остида қолдириш демакдир.

Совет Ҳукуматининг фикрича, энг юксак доирада ўтказиладиган кенгашнинг муваффақият қозонишини таъминлаш учун кенгаш қатнашчиларининг эътиборини шундай масалаларга жалб этиш зарурки, бу масалаларнинг ҳал этилиши халқаро кескинликни юмшатишга, давлатлар ўртасида ишончни мустаҳкамлашга ва тинчликни мустаҳкамлашга чинакам ёрдам берсин.

Совет Ҳукумати АҚШ Ҳукумати юқорида баён қилинган мулоҳазаларга ижобий тарзда қарайди, деб умид қилади.

Москва, 1958 йил 28 февраль.

Чет элларда

Жамила Бухиреднинг ҳаёти сақлаб қолинсин

ПАРИЖ, 7 март. (ТАСС) Француз ва халқаро жамоатчилик кенг доираларининг эътибори миллий озодлик ҳаракатида қатнашганлиги учун француз ҳарбий трибунали томонидан ўлим жазосига ҳукм қилинган ватанпарвар Жамила Бухиреднинг тақдирига қаратилган. Париж газеталари бугунги сонларида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошиловнинг Франция республикаси президенти Рене Котига юборган телеграммаси тўғрисида хабар берадилар.

Франциянинг студентлар ва ёшлар ташкилотлари, турли касаба союзлари, кўпгина корхона ва муассасаларнинг ишчилари ҳамда хизматчилари ўлим ҳукмининг бекор қилинишини талаб этмоқдалар. Париж университетидаги коммунист студентлар Жамила Бухиреднинг авф қилинишини талаб этган хитобномага 500 дан ортиқ имзо тўпладилар. Франция студентлари коммунистик союзининг миллий бюроси ўзининг ҳамма аъзоларига мурожаат қилиб, мард ватанпарварни қутқазиб қолмоқ учун давлат ҳокимияти органларининг вакилларига петициялар юбориш ва делегациялар юборишга чақирди.

Жамила Бухиреднинг адвокати Вержес Қизил Крестнинг Халқаро комитети раҳбарлигига мактуб билан мурожаат қилди. Адвокат бу мактубида Жамила Бухиред устидан чиқарилган ўлим ҳукми Франциянинг ўзида ҳам, бошқа мамлакатларда ҳам жамоатчиликнинг ғоят кенг доираларини қаттиқ ғазаблантирди, деб ёзади.

Жамила Бухиреднинг қатл этилишига қарши

СССР ёшлар ташкилотлари комитети қуйидаги баёнотни эълон қилди:

«СССР ёшлар ташкилотлари комитети жазоирлик ёш ватанпарвар Жамила Бухиреднинг қатл этишга тайёргарлик кўрилаётганлигига қарши миллионларча совет йигит ва қизлари номидан қаҳр-ғазаб билан норозилик билдиради. Совет Иттифоқининг йигит ва қизлари Жамила Бухиред устидан чиқарилган ўлим ҳукмининг бекор қилинишини талаб этмоқдалар.

Жазоир масаласини тинч музокаралар олиб бориш йўли билан дарҳол ҳал этиш Жазоир ёшларини уруш даҳшатларидан қутқазиши лозим.

СССР ЁШЛАР ТАШКИЛОТЛАРИ КОМИТЕТИ».

Халқаро хотин-қизлар куни муносабати билан Пекинда тантанали мажлис

ПЕКИН, 7 март. (ТАСС). Бугун «Тяньцяо» театрида Халқаро хотин-қизлар куни — 8 мартга бағишланган тантанали мажлис бўлди. Бу мажлисда пойтахт жамоатчилигининг жуда кўп вакиллари, Умум Хитой демократик хотин-қизлар федерациясининг масъул ходимлари, чет эллардан келган меҳмонлар, жами бир ярим мингга яқин киши қатнашди.

Умум Хитой демократик хотин-қизлар федерацияси Пекин бўлимининг раиси Чжан Сяо-мэй мажлисда ҳозир бўлган кишиларни табриклади.

Умум Хитой демократик хотин-қизлар федерациясининг раиси Цай Чан катта нутқ сўзлади. Ҳозирги вақтда, деб таъкидлади Цай Чан, хотин-қизларимизнинг вазифаси — ўзларининг бутун кучларини иш услубини тартибга солиш йўлидаги умумхалқ ҳаракатида узил-кесил ғалаба қозониш учун ва 1958 йилда социалистик қурилиш соҳасида ҳар томонлама тез суръатлар билан олға бориш учун қаттиқ курашга сафарбар қилишдан иборат.

Цай Чан сўзини давом эттириб, бундай деди: Мамлакатимизнинг барча хотин-қизлари социалистик қурилишни тезлатишга қаратилган амалий ишлари билан бутун дунёда тинчлик кучларини мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Хитой хотин-қизлари бутун дунёда тинчлик манфаатларига жавоб берадиган барча тадбирларни қўллаб-қувватлаб, СССР ҳукуматининг халқаро кескинликни юмшатишга ёрдам берадиган таклифлари ва амалий тадбирларини қизғин табриклайдилар.

Биз, деди сўзининг охирида Цай Чан, мамлакатимиз хотин-қизларининг барча мамлакатлардаги хотин-қизлар билан ҳамжиҳатлигини ривожлантириш ва бирдамлигини мустаҳкамлаш учун кураш олиб борамиз, бутун дунёда мустаҳкам тинчлик учун биргаликда кураш олиб борамиз.

Болгария хотин-қизлари — социализмнинг актив қурувчилари

СОФИЯ, 7 март. (ТАСС). Болгария хотин-қизлари Халқаро хотин-қизлар куни — 8 мартни ўз ватанидаги социалистик қурилишга қўшаётган ҳиссалари билан фахрланиб кутиб олмоқдалар. Болгария саноатида ишлаётган барча ишчиларнинг қарийб учдан бир қисмини хотин-қизлар ташкил этади. Уларнинг кўпи ишлаб чиқариш илғорлари, рационализаторлардир.

Саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият соҳасида ишловчи неча минглаб меҳнаткаш хотин-қизлар самарали фаолияти учун орден ва медаллар билан мукофотландилар.

Кўпгина хотин-қизлар мамлакатни бошқаришда ва ижтимоий-сиёсий ҳамда хўжалик ташкилотларига раҳбарлик қилишда масъулиятли вазифаларда ишламоқдалар. Болгария Халқ Республикаси учинчи чақириқ Халқ мажлиси депутатлари орасида 41 хотин-қиз бор.

Халқ-демократик ҳокимияти хотинлар меҳнатини енгиллаштирди. Ишлаб чиқаришда ва муассасаларда ишлаётган хотин-қизлар ҳомиладорлик юзасидан 120 кун пуллик отпуска олиш ҳуқуқига эгадирлар. Меҳнат кооператив-деҳқончилик хўжаликларининг намунали устави қишлоқ хўжалик кооперативларининг аъзоси бўлган оналарга ҳам пуллик отпуска берилишини таъминлайди.

Болгария хотин-қизларининг ташкилотлари — Болгария демократик хотин-қизлари комитети ва оналарнинг доимий комитети тинчлик йўлидаги халқаро ҳаракатда актив қатнашмоқдалар. Улар ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик учун, халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик учун, ядро қуролини тақиқлаш ва қуролсизланиш учун, ўз болаларининг бахт-саодати учун курашмоқдалар.

Румыния жамоатчилиги 8 мартни нишонламоқда

БУХАРЕСТ, 7 март. (ТАСС). Румыния Халқ Республикаси меҳнаткашлари Халқаро хотин-қизлар куни — 8 мартни нишонламоқдалар. Мамлакатнинг ҳамма қисмида ана шу кунга бағишланган тантанали йиғилиш ва кечалар ўтказилмоқда. Румыния хотин-қизлари 8 мартни меҳнат соҳасида янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар.

Румыния хотин-қизлари мамлакатнинг хўжалик, маданий ва давлат ҳаётида актив қатнашмоқдалар. Халқ хўжалигида ишлаётган барча кишиларнинг 30 процентини хотин-қизлар ташкил этади. 70 дан ортиқ хотин-қиз Буюк миллат мажлисининг депутатидир. 35.082 хотин-қиз маҳаллий ҳокимият органларининг депутати қилиб сайланди. Кўп хотин-қизлар Румыния Халқ Республикасининг хизмат кўрсатган санъат арбоблари, давлат мукофоти лауреатлари номини олишга сазовор бўлдилар, Румыния Халқ Республикасининг орден ва медаллари билан мукофотландилар.

Румыния хотин-қизлари, деб ёзади «Мунка» газетаси, бутун дунё хотин-қизларининг кураши билан бирдам эканликларини билдирадилар, ўз садоларини ер юзидаги юз миллионларча меҳнаткашларнинг садосига қўшадилар ва бутун дунёда мустаҳкам тинчликни таъминлашни талаб этадилар.

Бирлашган Араб Республикасининг мувaққат конституцияси

ҚОҲИРА, 7 март. (ТАСС). Қоҳирада чиқадиган ҳамма газеталарда Бирлашган Араб Республикасининг муваққат конституцияси тексти катта сарлавҳалар билан эълон қилинган. Конституция 73 моддадан иборат. Биринчи моддада бундай деб ёзилган: «Бирлашган Араб давлати мустақил суверен демократик республикадир. Унинг халқи — араб миллатининг бир қисмидир».

Сўнгра конституцияда республика президенти давлат бошлиғидир, деб кўрсатилади.

Қонун чиқариш ҳокимияти Миллат мажлиси деб аталадиган кенгаш қўлидадир. Миллат мажлиси аъзоларининг сони ва уларнинг сайланиши республика президентининг қарори билан белгиланади. Мажлис аъзоларининг кам деганда ярмиси Сурия депутатлар палатаси ва Миср миллат мажлиси аъзоларидан иборат бўлиши лозим.

Ижроия ҳокимиятини республика президенти конституцияга мувофиқ амалга оширади. Республика президенти бир ёки бир неча вице-президентни тайинлайди ҳамда уларни бу вазифадан озод қилади. Бундан ташқари, республика президенти министрларни ҳам тайинлайди ва ишдан бўшатади.

Республика президенти, дейилади конституцияда, миллат мажлисининг сессиялари ўртасидаги даврда буни зарурат талаб қиладиган бўлса, миллат мажлиси компетенциясига кирадиган ҳар қандай қонун чиқара олади ва ҳар қандай қарор қабул қила олади, шу билан бирга, сессия чақирилиши биланоқ бундай қарор мажлисга тақдим этилиши лозим. Агар миллат мажлиси республика президенти қабул қилган қарорларга овозларнинг учдан икки қисмини ташкил этган кўпчилик билан эътироз билдирса, у ҳолда бу қарорлар мажлис уларга қарши эътироз билдирган пайтдан бошлаб ҳақиқий эмас деб ҳисобланади.

Республика президенти қуролли кучларнинг олий бош қўмондонидир.

Сўнгра конституцияда айтиладики, Бирлашган Араб Республикаси икки райондан — Миср ва Суриядан иборатдир. Бу районлардан ҳар қайсиси учун республика президенти томонидан тайинланадиган ижроия кенгаши тузилади.

Қоҳира Бирлашган Араб Республикасининг пойтахтидир.

Конституцияда кўрсатилганича, унинг кучга кириши «Миср ва Сурия томонидан чет давлатлар билан тузилган халқаро шартномалар ва битимлардаги қоидаларни бузмайди. Мазкур битимлар ва шартномалар уларни халқаро ҳуқуқ нормаларига мувофиқ суратда ратификация қилиш пайтида уларни амалга ошириш учун белгиланган регионал доираларда ўз кучини сақлаб қолади».

Шунингдек, конституцияда бундай дейилади: янги давлат гражданлари «сиёсий, социал ва иқтисодий жиҳатдан маҳкам асосларда миллатни мустаҳкамлаш мақсадини кўзлаб миллий иттифоқ тузадилар. Бу иттифоқни тузиш йўллари ва шакллари республика президентининг қарори билан белгиланади».

Муваққат конституциянинг охирги қисмида бу конституция «халқ Бирлашган Араб Республикасининг доимий конституциясини маъқуллаган» пайтга қадар амалда бўлади, деб кўрсатилади.

СССРда Совет-Болгар дўстлиги жамияти тузилди

МОСКВАДА ТАЪСИС ЙИҒИЛИШИ

7 мартда Москвада СССРда Совет-Болгар дўстлиги жамиятини таъсис этишга бағишланган йиғилиш бўлди. Йиғилишни Россия Федерацияси, Украина, Белоруссия ва бошқа иттифоқчи республикалар жамоат арбоблари, олимлари, маданият ходимлари, ишчилари, колхозчилари, шунингдек бир қанча саноат корхоналари, институтлар ва муассасалар коллективларидан иборат ташаббускор группа ўтказди.

Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари союзи кенгаши президиуми раисининг ўринбосари Н. Т. Сизов кириш нутқи сўзлади.

В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг вице-президенти профессор Д. Д. Брежнев СССР бош авиаконструктори академик А. Н. Туполевнинг докладини ўқиб эшиттирди. А. Н. Туполев бетоблиги сабабли йиғилишда қатнаша олмади.

Докладда айтиладики, СССРда махсус ташкилот — Совет-Болгар дўстлиги жамиятини тузиш матлублиги ҳақида тобора кўп фикрлар билдирилмоқда. Бу жамият иккала мамлакат ўртасида маданий алоқаларни янада ривожлантиришга ҳамда хўжалик ва маданий қурилишнинг турли соҳаларида тажриба алмашишга ёрдам бериши лозим.

Йиғилишда Молдавия ССРдаги Ленин номли колхоз раиси И. Д. Василатий, ёзувчи Аркадий Первенцев, КПСС Ленинград обкомининг секретари А. И. Попов, уруш ветеранлари совет комитетининг аъзоси Совет Иттифоқи Қаҳрамони М. П. Чечнева, СССР Большой театри солисти Евгения Смоленская, украин шоири Платон Воронько, Шипка мудофаасининг қаҳрамони 103 яшар К. В. Хруцкий сўзга чиқиб, СССРда бу жамиятни таъсис этиш тўғрисидаги таклифни қўллаб-қувватладилар.

Йиғилишда Болгария Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Любен Н. Герасимов нутқ сўзлади. Йиғилиш қатнашчилари уни самимий кутиб олдилар.

Таъсис йиғилишининг қатнашчилари СССРда Совет-Болгар жамиятини таъсис этиш тўғрисида якдиллик билан қарор қабул қилдилар ҳамда жамият правлениеси составига 65 кишини сайладилар. Йиғилиш қатнашчиларининг қарсаклари остида Софиядаги Болгар-Совет дўстлиги умумхалқ комитети номига телеграмма қабул қилинди.

* * *

Ўша куни кечқурун янги жамият правлениесининг мажлиси бўлди. Совет-Болгар дўстлиги жамияти правлениесининг раиси қилиб машҳур совет авиаконструктори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Н. Туполев сайланди. (ТАСС).

БУГУН ЁЗГИ СПОРТ МАВСУМИ БОШЛАНАДИ

Карима Қорабоеванинг гимнастика билан шуғуллана бошлаганига 5 йил бўлди. У шу давр ичида В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университетининг физика-математика факультетида муваффақиятли ўқиш билан бирга, биринчи разрядли гимнаст бўлишга эришди.

— Мен, — дейди у.— ўтган йили декабрь ойида 22 совет спортчилари қатори Хитой Халқ Республикасига бориб келдим. Ҳозир ўз маҳоратимни кундан-кунга ошириб, спорт мастери программасини бажаришга ҳаракат қилмоқдаман.

Ўрта Осиё политехника институтининг III курс студенти Пўлат Шарипов 1955 йилдан бери штанга билан шуғулланади. 1956 йилда шаҳар биринчилиги учун ўтказилган мусобақада биринчи разряд нормасини бажарган Пўлат спорт билан мунтазам шуғулланиш билан бирга, ўқишда ҳам яхши ўзлаштиришга эришмоқда.

— Бу йил, — дейди ўртоқ Шарипов, — республиканинг терма штангачилар командаси Хитойга, Арманистон ва Грузияга боради. Шу кунларда ана шу бўлажак мусобақаларга тайёрланиш билан бирга, спорт мастери деган фахрли номни олиш учун ҳам тайёрланаётирман.

☆ ☆

Спорт ҳар бир ёшнинг севимли машғулоти бўлсин

Областимизда ёзги спорт мавсумининг очилиши ёшлик, соғламлик ва куч-қувватни синаш байрамига айланиб кетади. Шу куни областнинг минглаб физкультурачилари стадионларга, спорт майдончаларига, марказий кенг кўчаларга чиқадилар ва ўзларининг Коммунистик партия ва Совет ҳукуматига содиқ эканликларини, физкультурачилар ҳаракатини авж олдириб, соғлам ва тетик бўлиб етишаётганликларини намойиш қиладилар.

Тошкент область физкультура ва спорт комитети, шаҳар ва район комитетлари ҳамда «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти ўтган мавсумда қуйи физкультура коллективларига амалий ёрдам кўрсатишни бирмунча яхшиладилар. Область комитети СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетининг 329-буйруғидаги кўрсатмаларига амал қилиб, ўз фаолиятини қуйи физкультура коллективларига яқинлаштирди. Натижада 1956 йилга нисбатан қуйи коллективларда спорт ишлари анча жонланди, мусобақалар тез-тез, қизиқарли ўтадиган бўлиб қолди.

1957 йилда ҳар хил спорт турлари бўйича область аҳамиятига эга бўлган 30 дан ортиқ мусобақа ўтказилди. Бу мусобақаларда 7 мингга яқин спортчи иштирок этди. Энг яхши спортчилардан ташкил топган терма командаларимиз 15 га яқин республика мусобақаларида қатнашиб, область спорт шарафини ҳимоя қилдилар. Мактаб ўқувчиларидан иборат ёш физкультурачилар мактабларнинг республика спартакиадасида иккинчи ўринни олдилар. Чирчиқ химия комбинати футболчилари эса Ўзбекистон кубогини олишга муяссар бўлдилар.

Чирчиқдаги электрохимия комбинати, Янгиер шаҳридаги 2-қурилиш бошқармаси, Ўртасарой районидаги «Полярная звезда», Бўстонлиқ районидаги Ленин номли Мирзачўл районидаги «Қизил Октябрь» колхозларида ташкил қилинган қуйи физкультура коллективларида спорт турлари бўйича ўнлаб секциялар мунтазам равишда ишлаб турибди. Бу коллективлар кўплаб ёшларни спортга жалб қилиш билан бирга, уларнинг маҳоратини ҳам оширмоқдалар.

Ана шу ва бошқа илғор коллективларнинг ғайрат ҳамда активлик кўрсатишлари туфайли ўтган йили областда қуйи физкультура коллективлари ва кўнгилли спорт жамиятлари томонидан 13 мингга яқин I ва II даражали ГТО значкистлари тайёрланди, 2 мингдан ортиқ спортчи разрядга эга бўлди. Шунингдек, 1000 жамоатчи физкультура инструкторлари ва спорт турлари бўйича 600 жамоатчи судья тайёрланди. Бир қанча янги спорт базалари барпо қилинди. Область спорт жамоатчилиги ўзининг Тўрахонова (Қорасув райони), Ситников, Дмитриенко, Рибкина (Чирчиқ шаҳри), Безувцев (Оржоникидзе райони), Будникова (Сирдарё райони) ва бошқа моҳир спортчилари билан фахрланса арзийди.

Юқорида келтирилган ижобий фактлар билан хотиржамланиб, ишдаги жиддий камчиликларни кўрмаслик хато бўлур эди. Шуни очиқ айтиш керакки, область физкультура ва спорт комитети ҳамда район комитетлари қишлоқ ёшларининг физкультура ҳаракатига ҳали ҳам қониқарсиз раҳбарлик қилмоқдалар. Комитетларнинг аппарат ходимлари қишлоқдаги қуйи физкультура коллективларида камдан-кам бўладилар, мусобақаларни ўз вақтида уюшқоқлик билан ўтказмайдилар. Бекобод, Пискент, Оққўрғон, Қуйи Чирчиқ районларидаги кўпчилик қуйи физкультура коллективларида ҳеч қандай иш олиб борилмайди. Бу районларда ўтган йили разрядчи спортчилар тайёрлаш плани ҳам тўла бажарилмади. Калинин районидаги Собир Раҳимов номли колхоз ва Боёвут районидаги 1-МТСда дурустгина спорт инвентарлари бўлишига қарамай, спорт ишларининг жонланмаётгани кишини ажаблантиради.

Янги мавсумда олдимизда 5 минг 250 биринчи даражали, 600 иккинчи даражали ГТО значкистлари, 4 мингдан ортиқ разрядли спортчилар тайёрлаш вазифаси турибди. Шу билан бирга областнинг шаҳар ва қишлоқларида спортни ҳақиқий оммавий ҳаракатга айлантириш, ўзбек йигит ва қизларини спортга кўплаб жалб этишга эришиш зарур.

Бу катта вазифани муваффақиятли бажариш учун ўтган йили йўл қўйилган хато ва камчиликларга бутунлай хотима бериш зарур. Шу билан бирга область, шаҳар ҳамда район физкультура ва спорт комитетлари, «Пахтакор», «Меҳнат» ва «Меҳнат резервлари» кўнгилли спорт жамиятлари ўз иш фаолиятлари марказини асосан қуйи физкультура коллективларига кўчиришлари лозим. Ана шундагина спорт ҳар бир ёшнинг севимли машғулоти бўлишига эришиш мумкин.

П. КИМ,
Тошкент область физкультура ва спорт комитети раисининг ўринбосари.

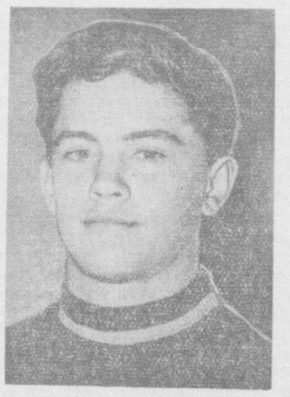

Тошкент физкультура институтининг биринчи курс студенти Евгений Кульков ҳамма дарслардан яхши ўзлаштиришга эришиб, ҳозирданоқ моҳир спортчи бўла олишини кўрсатмоқда. У, яқинда штанга кўтариш бўйича иккинчи разряд нормасини бажарди.

— Ҳозир мен, — дейди бу ёш спортчи, — 18 ёшга тўлдим. Ўз маҳоратимни ошириш ва тинмай тренировка қилиш йўли билан 20 ёшга киргунимча спорт мастери нормасини бажаришга аҳд қилганман. Орзуга айб йўқ деганларидек, шу мақсадимга эришиш учун астойдил ҳаракат қиламан.

Биринчи разрядли акробат Тельман Холдоров «Динамо» кўнгилли спорт жамиятида талантли спортчилардан ҳисобланади. У, мамлакатимизнинг турли шаҳарларида ўз маҳоратини бир неча марта намойиш қилган.

— Янги мавсумда, — дейди ўртоқ Холдоров, — спорт мастери программаси бўйича тренировка қилиб акробатиканинг ҳар бир деталини кунт билан ўрганаман. Бу, Бутуниттифоқ акробатчилар мусобақасида қатнашиб, ғолиб чиқишимга гаров бўлади.

Футбол мусобақалари қизғин бўлади

Бу йил қандай тамошалар бўлиши областимиздаги минглаб футбол ҳаваскорларини қизиқтирмоқда. Мухбиримиз шу ҳақда қисқа ахборот беришни сўраб Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитети футбол секциясининг бошлиғи ўртоқ Э. Вертоградовга мурожаат қилди.

— Бу йил Тошкентда футбол бўйича қандай мусобақалар бўлади?

— Умуман бу мавсумда ҳар қачонгидан кўп ўйин бўлади. 16 мартда Тошкент биринчилиги учун, 30 мартда республика биринчилиги учун, июлдан эса республика кубоги учун мусобақалар бошланади. 12 апрелда эса пойтахтимиз «Меҳнат резервлари» ва Магнитогорск «Труд» командаларининг учрашуви билан мамлакат биринчилиги учун «Б» класс бўйича футбол мусобақалари бошланади. «Пахтакор» ва «Меҳнат резервлари» командалари бу йил «Металлург» (Нижний Тагиль), «Шахтёр» (Қараганда), «Химик» (Березники), «Труд» (Перьм), «Труд» (Магнитогорск), каби илгари сира учрашмаган «рақиб»лар билан беллашадилар.

— Тошкентда халқаро ўртоқлик учрашувлари бўладими?

— Ҳа, бўлади. Афғонистон, Бирлашган араб республикаси, Корея футболчилари Тошкент мастерлар командалари ва кўнгилли жамиятлар футболчилари билан дўстона учрашадилар. Тошкентлик футболчилар Хитойга бориб ўйнайдилар.

— «Пахтакор» мастерларининг бир неча йилдан бери «Б» классда муваффақият қозона олмаётганлиги кўпчиликни ранжитмоқда. Команда бу йилги мавсумга қандай тайёрланаётир?

— Ҳаваскор тамошабинларнинг эътирозлари ва мутахассисларнинг маслаҳатларини назарга олиб, команданинг состави ўзгартирилди. Унга Климов, Власов, Смирнов ўртоқлар сингари тажрибали ўйинчилар ва Юсупов, Факеев, Фозилов ўртоқлар каби қобилиятли ёшлар қабул қилинди. «Меҳнат резервлари» командаси асосан юқори малакали ўйинчилардан тузилди. Уларга СССР спорт мастери Сафронов тренерлик қилаётир. Ҳар бир ўйинчи ўз малакасини ошириш янги приёмларни ва қулай комбинацияларни ўзлаштириш устида ишламоқда.

Хуллас, бу йил ҳар қачонгидан кўп ва қизиқ ўйинлар бўлади.

«Динамо» кўнгилли спорт жамиятининг бокс секциясида кўпгина талантли ёшларни учратиш мумкин. Улар орасида разрядли боксчилар кўп. Ҳозир секция аъзолари бўлажак мусобақаларга қизғин тайёргарлик кўрмоқдалар. **Суратда:** 2-разрядли ёш боксчилар **В. Корнилин** (чапда) ва **Н. Отахонов** тренировка вақтида.

М. Турсунхўжаев ва В. Салов фотолари.

Ўқувчи спортчилар

Сирдарё районидаги мактабларда ўқувчиларнинг спорт билан шуғулланишлари учун қулай шароитлар яратилган. Райондаги 26 мактабнинг ҳаммасида физкультура коллективлари ташкил қилинган ва улар мунтазам равишда ишлаб турибди.

Ўтган спорт мавсумида район мактабларининг спортчилари бир мунча яхши натижаларни қўлга киритдилар. Районда ўқувчилардан 130 га яқин спортчи БГТО нормасини бажарди, 160 дан ортиқ ўқувчи эса ГТО значокларига эга бўлди.

Райондаги 1, 2, 12 ва 14-мактабларда физкультура ва спорт ишлари айниқса яхши йўлга қўйилган. 12-мактабда волейбол, баскетбол, енгил атлетика, отиш, футбол ва велосипед пойгаси каби спорт турлари бўйича ташкил қилинган секциялар мунтазам равишда ишлаб турибди.

Спорт билан мунтазам равишда шуғулланиб келаётган ўқувчилардан З. Ашурова, А. Галимов, Т. Черенишева, Т. Мусаев, Ф. Будилов, Л. Бабичева кабилар 1957 йили бўлиб ўтган IX область спартакиадасида қатнашиб ўз маҳоратларини намойиш қилдилар.

Бу йилги ёзги спорт мавсумида районда ўқувчи спортчилар ҳисобига 300 биринчи даражали ГТО значкистлари, 40 га яқин разрядли спортчилар, 30 дан ортиқ жамоатчи судья ва инструкторлар тайёрлаш лозим. Ҳозир ёш спортчилар ана шу топшириқни бажариш учун курашиш билан бирга ўқувчиларнинг X область спартакиадасига ҳам пухта тайёргарлик кўрмоқдалар.

Ю. МАТАТОВ.
Область халқ маорифи бўлимининг физкультура бўйича мактаблар инспектори.

Бугун спорт базаларида

«ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

Енгил атлетика эстафетаси, республикадаги энг кучли гимнастикачилар мусобақаси, футбол бўйича «Пахтакор» ва «Меҳнат резервлари» мастерлар командасининг ўртоқлик учрашуви. Республика агитацион автомото пойгаси қатнашчиларининг ҳисоботи. Бу тадбирлар эрталаб соат 10 дан кеч соат 5 гача ўтказилади.

«СПАРТАК» СТАДИОНИДА

Футбол бўйича катталар командасининг блитц турнири. Соат 10 да бошланади.

«ДИНАМО» СТАДИОНИДА

Баскетбол бўйича блитц турнир ва футбол бўйича ёшлар командалари мусобақаси. Соат 10 да бошланади.

ЧИРЧИҚДАГИ «ХИМИК» СТАДИОНИДА

Футбол, баскетбол, волейбол ва енгил атлетиканинг бошқа турлари бўйича оммавий мусобақалар. Мавсум очилишига бағишланган бу мусобақада 600 дан ортиқ спортчи қатнашади.

«МЕҲНАТ» СПОРТ БАЗАСИДА

Техникумлар спортчилари баскетбол ва волейбол бўйича биринчилик учун курашадилар. Соат 10 да бошланади.

* * *

Шунингдек, шаҳар кўчалари бўйлаб мотоцикл ва велосипедчилар пойгаси ўтказилади. Октябрь, Фрунзе, Киров ва Куйбишев районларида енгил атлетика кросслари бўлади.

Авиаинженер Анант Шридар КАРНИКнинг ҳикояси

ЎН МИНУТЛИККИНА УМРИМИЗ ҚОЛГАН ЭКАН

Бирдан ухлаб қолганимдек, қўққисдан уйғониб кетдим. Аллақандай бир даҳшатли товуш уйқумни бузиб юборди. Нима бўлганлигини дарҳол тушунолмай югуриб умумий салонга кирдим. Кирсам идиш-товоқни йиғиштираётган Глория, Десуза ва Пименталар нимагадир қулоқ солишаяпти. Уларнинг юзлари патнусда тириллаб турган тарелкалардек оппоқ бўлиб кетган. Мен, қандайдир бахтсизлик юз берганлигини, мени уйғотиб юборган ҳалиги ғалати товуш бомбанинг портлаган овози эканлигини тушундим. Пилот кабинасига кирганимда Декунха зўр бериб контроль асбобларга қараб моторларнинг тузук-тузукмаслигини текширарди. Бироз ҳаяжонга тушган Жатар билан Дикшит бир-бирларига маъноли қараб қўйишар, Патхак бўлса буйруқ кутиб тайёр турарди. Хайриятки, моторлар жойида экан. Капитан Жатар микрофоннинг қандай ишлаётганлигини текширишни буюрди...

Қалбларимиз даҳшат ва зўр изтироб билан тўлган ана шу дақиқаларда Глория ховотирланиб айтган гапларнинг даҳшатли маъносини тушундим, ҳинд авиакомпаниясининг Гонконгдаги вакилининг қўпорувчилик юз бериши мумкин деган сўзларини эсладим.

Пассажирлар портлаш юз берганлигини эшитиб жим бўлиб қолишди. Бундан бир неча минутгина олдин хотиржамлик, пассажирларнинг илиқ, самимий суҳбати билан тўлган салонга кишини зериктирадиган, оғир бир сукунат чўкди.

Самолетда портлаш бўлганлигига кишининг ишонгиси келмасди. «Балким, багаж бўлимидаги оғир яшиклардан бири ағдарилиб, ҳаммани безовта қилган бўлса-чи?» ўзимга тасалли берардим мен.

Афсуски, аҳвол бундай эмас эди. Бузилган ҳаво чиқиб кетадиган тешикдан салонга пахтадек оппоқ тутун кираётган эди. Демак, ҳақиқатан ҳам портлаш юз берган экан. Демак, кимдир самолетга қасддан «даҳшатли машинасини» билдирмай қўйиб кетган.

Узоқ ўйлаб туришнинг фурсати эмас. Электр фонарчани олиб, дарҳол пилот кабинасига кирдим.

— Капитан Жатар! — кема командирига доклад қилдим мен.—Афтидан, пастки багажхонада ёнғин чиққанга ўхшайди.

Капитан менинг докладимни эшитиб бўлгач, шошмасдан Декунхага:

— Пастки багажхонадаги ўт ўчирилсин, — деб буйруқ берди.

Декунхага ёрдам беришга отландим. Иккимиз эмаклаган ҳолда багажникка тушиб дарҳол икки шлангдан карбонат-ангидрид гази сепдик.

Стюардесса билан бортпроводниклар команда кутиб турмасданоқ, пассажирларга қутқазиш чамбари улашабошладилар. Бу жуда оқилона иш эди. Глория, Десуза ва Пимента кема командири экипажнинг ҳар бир аъзосидан ҳозир ҳар қачонгидан кўра батартиб, яхши ишлашни кутаётганини яхши тушунишарди...

Мотор қисмига яқин жойлашган деразадан қараб, даҳшатдан қичқириб юборишга сал қолди: самолетнинг қаноти ёниб тушай деб қолипти. Алюминий худди қоғоздай куймоқда. У кўз олдимда эриб, парча-парча узилиб буруқсиб турган олов булути ичида йўқ бўлиб кетарди.

Ловуллаб ёнаётган қанотни ўчиришнинг ҳеч иложи йўқ эди. Ўтнинг ўз-ўзидан ўчиб қолишига умид ҳам қилиб бўлмас эди...

«Кашмир маликаси» олов ва тутунга чулғанган ҳолда океандан 18 минг фут баландликда учиб борарди. Энг яқин аэропорт — Сингапурга ҳали 160 миль бор.

Аҳвол тобора оғирлашиб, фожиали тус ола бошлади. Шунинг учун ҳам капитан Жатар ёнаётган самолётни сувга қўндиришга қарор қилди.

Ҳаммамиз ўлим хавфида қолдик. Пассажирларнинг гўё ҳеч нима бўлмагандек, хотиржам ўтирганликларини кўриб ҳайрон қолдим. Мен энди саросима бошланди, деб ўйлаб хато қилган эканман. Пассажирлар муқаррар ҳалокатни кутиб, хотиржам ўтирардилар.

Мен яна дераза олдига келдим. Аланга авж олиб бакни ялайбошлапти. «Бир-икки минутча қолди, кейин тамом» хаёлимдан ўтди даҳшатли бир фикр. — Ота-онамни, азиз қайлиғимни энди ҳеч қачон, ҳеч қачон кўролмайман. Ва шу ондаёқ қипқизил аланга ичида кўз ўнгимда азиз севгилимнинг сиймоси намоён бўлди...

Алангага бурканган самолёт бир неча минут ичида пасайди, лекин машъум минутлар менга абадийдек туюлди. Ҳавода юз берган бу фожиа икир-чикиригача хотирамда умрбод сақланиб қолди.

Ўт деразага ўтди. Пилот кабинаси чидаб бўлмас даражада исиб кетди. Жатар билан Дикшит самолётни бир мувозанатда тутишга ҳаракат қилишарди. Улар ўзларининг бутун кучларини, иродаларини ишга солдилар. Самолётнинг гидравлика системаси ишдан чиқди. Ўнг қанот ловуллаб ёниб, минут сайин адо бўлиб борарди. Бу ҳол самолётни бошқариш учун қийинчилик туғдирарди.

Пилот орқасида турган Патхакнинг кўзи қирғоқсиз бепоён океанга тикилган: у Натун оролларини кузатмоқда. Чунки самолётни ана шу районга қўндиришга қарор қилинганди. Декунха кабинадаги иссиқлик ва тобора пасайиб бораётган самолётнинг тезлигини назорат қилиб, приборлар ёнидан бир минут ҳам силжимади.

Ўт тобора кучайиб, одамларга азоб-уқубат ўлими билан таҳдид қилар, лекин улар темирдек мустаҳкам ирода ва матонат намунасини кўрсатдилар. Ҳеч ким ўз ўрнини ташлаб кетмади, уларнинг юзида на қўрқинч, на умидсизлик акс этди. Глория, Десуза ва Пименталар доим салонда бўлиб, пассажирлар ёмон хаёлларга боришмасин деб, ўз чидамликлари ва довюракликлари билан намуна кўрсатиб, уларнинг атрофида парвона бўлишарди.

Шу вақт хизмат кабинасида қутқариш чамбари йўқлиги эсимга тушиб қолди ва улардан бир нечасини олиб пилотларга олиб бориб бердим. Қайтаётганда Глорияга дуч келдим. У ўзини зўр-базур тутиб турганга ўхшайди: ранги қув ўчган. Орадан бир минутча ўтгандан кейин яна кабинага кирсам, Глория пилотларга қутқазиш чамбари кийгизаётган экан. Глория энг охиридагина ўзини ўйлади...

Мен капитан Жатарнинг олдига келдим, ҳаяжонимни билдирмасликка тиришиб, унга дедим:

— Икки-уч минутдан кейин самолётнинг қаноти узилиб тушади..

— Мана, қўндираяпмиз, ўзиям,— жавоб берди Жатар хотиржамлик билан.

Энди, самолёт пасаяётганда энг муҳим, шу билан бирга, энг қийин вазифа туғилди: запас эшикларни очиш керак эди. Мен тоқатсизлик билан буйруқ кутардим, буйруқ эса кабина босимдан тамомила бўшаган тақдирдагина бериладн. Акс ҳолда запас эшикларни очиб бўлмасди.

Дақиқалар худди йиллар каби чўзилиб кетаётгандек. Хавф тобора кучайиб борарди. Олов самолётнинг асосий қисмини ҳам чулғаб, 3-моторга ўтабошлади. Декунха бир оз ҳаяжонланиб, кема командирига бу ҳақда хабар берди. Шу заҳотиёқ буйруқ берилди.

— Мотор ўчирилсин.

Кабина босимдан бўшатилгандан кейин, охири, капитан Жатар менга юзланиб, деди:

— Карник, запас эшикларни очинг.

Бу буйруқни тўхтовсиз бажариш шарт эди. Ҳамма эшиклар самолёт сувга урилмасдан илгари очилган бўлиши керак. Урилаётган пайтда, ҳатто жуда эҳтиётлик билан қўндирилганда ҳам, фюзеляжнинг шакли ўзгариб кетиши мумкин, бундай бўлганда жуда зич беркитилган деразалар, эшикларни очиш жуда ҳам қийин бўлади. Самолётнинг тахта қопламаси чўғдек бўлиб кетганлигидан, кабинада нафас олиш борган сари оғирлашди. Менга яқинроқдаги деразадан гур-гур олов урарди. Ўнг қанот узилиб тушмаганлигига ўзим ҳам ҳайронман.

Халокатдан қутилишимизга тамомила ишонч бўлмаса ҳам ҳар қайсимизнинг қалбимизда эсон-омон қолиш умиди учқунланарди. Ҳар қайсимизнинг умримиз қил устида турган бўлса ҳам, ҳалок бўлишимиз муқаррарлигига ишонгимиз келмасди.

Мен чап қанотга очиладиган дераза очқичини босдим. Дераза очилавермади, шунда кабина атмосфера босимидан ҳали бўшамаганлигини тушиндим. Шундай бўлса ҳам, кечиктириш мумкин эмас эди. Бутун кучимни йиғиб, ўзимни деразага урдим. Дераза охири очилди, кабинанинг иссиқ ҳавоси дарҳол виш этиб ташқарига чиқиб кетди. Бундан ташқари яна иккита запас эшикни очганимда ташқаридан салонга қуюқ, қора тутун кирабошлади. Ажабланганидан данг қотиб қолдим: тутун ташқарига чиқиш ўрнига, салоннинг ичига урмоқда! Афтидан, самолёт пастга қараб, вертикаль ҳолатда тушаётганлиги учун шундай бўлган бўлса керак. Мен запас эшикларни очиш учун штурманлар бўлимига отилдим. Деразанинг рамасини эндигина полга қўйган ҳам эдимки, аччиқ тутун нафасимни бўғаётганлигини сездим. Бир зумда кучмадорим қолмади. Қўлларим ёғочдек қотиб, оёғим чалиниб кетаверди. Бир ютум соф ҳаво бўлганда ўзимни ростлаб, асосий эшикни очиб юборардим. Лекин шу пайтда ҳатто бир неча қадам ҳам боса олмасдим.

Охири пилотлар кабинасига ҳам тутун кира бошлади, кабина шундай қоронғулашиб кетдики, олти дюйма наридаги нарсани ҳам кўриб бўлмасди. Жатар билан Дикшит «Кашмир маликаси»нинг ёнаётган қанотлари остидан ўтиб бораётган ороллар занжирини тутун пардаси орасидан зўр-базур кўриб қолишди. Оролларда тоғлар қад кўтарган. Шунинг учун яна бир хавф туғилди: мажбуран қўнилганда тоққа урилиб кетиш мумкин эди.

(ДАВОМИ БОР).

(Боши газетанинг 2 ва 5-март сонларида).

ЎзТАГ ТУЗАТИШИ

Кеча газетада босилган КПСС Марказий Комитетининг Халқаро хотин-қизлар куни — 8 Март муносабати билан барча совет хотин-қизларига қарата чиқарган табрикномасининг сарлавҳаси қуйидагича тузатиб ўқилсин:

«Хотин-қиз ишчиларга ва колхозчиларга, фан, техника, маориф, адабиёт, санъат, соғлиқни сақлаш ходимларига, барча совет хотин-қизларига»

Теливизор экранида

9 МАРТДА

15.00 Болалар учун «Гуттаперча бола» номли бадиий фильм кўрсатилади.

19.30 Ўзбек тилида Ўзбекистон хотин-қизлари съезди қатнашчиларининг чиқиши.

19.50 Киножурнал.

20.00 «Праганинг совғаси» деган концерт (рус тилида).

20.40 Бадиий фильм — «Хайрли соатда»

10 МАРТДА

19.30 СССР Олий Совети Сайловига бағишланган эшиттириш (рус тилида).

19.50 Киножурнал.

20.00 Ўзбек тилида телепостановка — «Бурунги сайловлар» (Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг пьесаси асосида).

20.30 Бадиий фильм — «Тоғдаги Ангел».

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/III да **Йўлчи юлдуз,** кечқурун **Айтсам тилим куяди, айтмасам дилим,** 11/III да **Отелло.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 11. 14, 16 ва 21/III да кечқурун **Дилором,** 16/III да кундуз **Оққуш кўли.** 9/III га сотиб олинган билетлар ярайди.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — янги программа. **Ван Зсвей труппасининг тамошалари** (Хитой халқ санъати) ва бошқа номерлар. Бугун 3 марта тамоша кўрсатилади (кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да).

«РОДИНА» — кундуз ва кечқурун кенг экранли рангдор фильм **Осмонимиз битта,** кеч соат 7 да кенг экранли фильм **Опасингиллар** (1-серия).

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун **Сутчи Хилья,** 3-залда эрталаб соат 10 да **Зирапча.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун **Коммунист,** кеч соат 6 ва 10 да **Қашшоқ маъшуқлар қиссаси.**

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
11, 12 мартда

Катта концерт

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артисти **Мукаррама Турғунбоева,** Ўзбекистон халқ ҳофизи **Маъмуржон Узоқов,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Муҳамаджон Мирзаев,** солистлардан **Муҳаббат Мусаева, Розия Қурбонова** ва бошқалар қатнашади.

Билетлар сотилмоқда.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
9 мартда
ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНИНГ

катта концерти

Концертда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Меҳри Абдуллаева, Учқун Ғаниев, Аюб Қодиров, Ҳамро Абдуллаев** ва филармония солистлари қатнашади.

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Ҳаким Нишонов.**

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136, Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 115,50. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 02948. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистонн сурх» бирлашган нашриётнинг босмахонаси. № Б-424.